

Modře označené štítky znamenají, že není zaplacené předplatné! Předplatné na jeden rok je 28,50 + 1,50 (HST) = 30 kan. dolarů Cena 2,85 + 0,15 (HST) = 3,00 dolary.	Agreement # 40005374/ Registration # 09089	 We acknowledge the financial support of the Government of Canada through Canada Periodical Fund of the Department of the Canadian Heritage
	Datum, dokdy jsou noviny předplaceny, je v pravém horním rohu štítku! ISSN 1186-9283 (Print) ISSN 1923-1784 (Online)	

No. 5.

ČESKOSLOVENSKÉ NOVINY - CZECHOSLOVAK NEWSPAPER

(585.)

Thursday,

Vol. 28.

May 10,

2018

Published by ABE, P. O. Box 176, Toronto „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

Tel.: 416/530-4222, Praha: 222-261-811; E-Mail: abe@satellite1-416.com

satellite1-416.com — zpravy.org — zpravy.ca — spravycy.ca — satellite416.com

Plzeňské Finále a Toronto

Satellite je mediálním partnerem torontského festivalu Czech That Film

Od 18. do 21. května budou mít diváci v Torontu možnost shlédnout pět filmů během přehlídky českých filmů v kině Revue (400 Roncesvalles Ave.) Jedná se o filmy z poslední doby, které byly rovněž na velkém *Finále*, které se uskutečnilo koncem dubna v Plzni. Nutno říci, že i plzeňské *Finále* poněkud zkrátilo svůj program. Proti minulosti vypadl jeden den a zkrátala se i promítací doba během dne, kdy poslední film začínal letos v 21:30. Výhodou *Finále* oproti ostatním festivalům je, že se vše odehrává prakticky na dvou místech ve čtyřech sálech Měšťanské besedy a v nedalekém DEPU 2015 (v *Klempírně*). Narozdíl od Varů se téměř na každý film dostanou lístky. Přesto se divák neubrání *kolizi* dvou filmů, takže jsme si to několikrát s Marií rozdělili s tím, že jeden druhého informoval, jestli ten film stál za to. Přehled následujících filmů je v pořadí, jak jsme je viděli.

8 hlav šílenství

Hned v úvodu festivalu jsme mohli vidět nekonvenční snímek Marty Novákové o ruské básničce Anně Barkovové, která strávila dvacet let v ruském gulagu. Skutečností je, že literátka měla strmý vzestup a byla pokládána za jednu z největších nadějí ruské literatury. Brzy však začala kritizovat život bolševické nomenklatury a v roce 1927 ji noviny přestaly uveřejňovat její příspěvky. V letech 1935-1939 byla v lágru *Karlag v Karaganském kraji*. Během procesu požádala lidového komisaře Jagodu o trest smrti. Její žádosti nebylo vyhověno. V roce 1947 byla znovu zatčena k deseti letům vězení v táboře *Inta*, z kterého přišla díky Chruščevově amnestii v roce 1956. Z doby po propuštění pak pochází novela *8 hlav šílenství*, podle které se jmenuje film, v kterém hlavní roli ztvárnila Aneta Langerová a další dvě novely *Jak se dělá měsíc* a *Osvobození Gynguanu*. O rok později však byla znovu zatčena, když na poště byl zachycen její satirický příběh o vysokých sovětských funkcionářích. Trest jí byl později zmírněn na vyhnanství a v roce 1967 se mohla vrátit

Aneta Langrová - 8 hlav šílenství

po přimluvě Alexandra Tvardovského a Konstantina Fedina do Moskvy, kde jí byl přidělen jeden pokoj a důchod 75 rublů. Film realisticky popisuje krutost doby, život v táboře. Trochu romanticky pak lesbickou lásku v lágru (film je na programu v Torontu v neděli 20. května od 16 hodin).

Bůh s námi – od defenestrace k Bílé hoře

Přesně před 400 léty 23. května 1618 došlo na Pražském hradě k defenestraci, která vedla k třicetileté válce a ke

konci svobody Českých zemí. V čele stavovského povstání stál hrabě Jindřich Matyáš Turn. Přestože byl luterán a měl bratrské školy, nikdy se pořádně nenaučil česky. Jako diplomat navštívil Istanbul, Sýrii, Egypt a Jeruzalém. Film je vlastně dialogem mezi ním a pozdějším císařem Ferdinandem II., který nechal popravit po bitvě na Bílé hoře 8. listopadu sedmadvacet českých pánů. Turnovi spolu se zimním králem Fridrichem Falckým se podařilo utéct a snažil se do konce života bojovat proti Habsburkům. Zemřel v roce 1640 a je pochován v katedrále Panny Marie v estonském Tallinnu. Pokud se jedná o historický film, je to vždy ekonomicky velice náročný projekt, proto ze scénáře vypadly některé scény, které bychom očekávaly. Režie filmu se ujal Zdeněk Jiráský a na scénáři filmu spolupracoval historik Pavel Kosatík. Film bude mít premiéru na prvním programu České televize v neděli 13. května 2018 v 20:15.

Bába z ledu

V sobotu 19. května v 19 hodin budou mít diváci v Torontu možnost vidět film Bohdana Slámy *Bába z ledu*. Film z roku 2017 získal řadu ocenění. V hlavních rolích jsou Zuzana Kronerová a Pavel Nový. Do nudného života vdovy Hany se připlete otužilec Broňa, který žije v pojízdném starém autobusu s ochočenou slepicí. Tento vztah nemá podporu u rodin jejich dvou synů (Václav Neužil a Marek Daniel) a jejich manželek (Tatiana Vilhelmová a Petra Špalková). Jediný u koho Broňa nachází pochopení je vnuk Ivánek (Daniel Vízek).

Bohdan Sláma skutečně do Plzně dorazil a nám se s ním podařilo udělat improvizovaný rozhovor.

ABE: Jak dlouho trvalo natočení tohoto filmu?

BS: Scénář trval dva roky a dva roky trvalo natáčení, takže celkem asi čtyři roky. Jsem trochu zpomalený. Při tom jsem scénář psal, až se ze mne kouřilo. Hodně jsem se tím zabýval.

ABE: Někteří filmoví tvůrci jsou rychlí a pracují jako fotograf s digitální fotografií, vy tvoříte spíše jako malíř...

BS: To není dobrý přírůbek. Malíř je na to sám, ale já musím pracovat s kolektivem lidí a lidi kolem filmu ovlivňují konečný výsledek. Podobnost vidím v procesu, v času, který je zde zakonzervovaný. Jistě jsou impulzivní snímky, které vzniknou za půl roku, ale to není můj případ. Já si musím nejprve vytvořit příběh a pak si musím najít cestu k těm postavám, aby byly živoucí, aby to nebyly moje modely. Takže s nimi trávím hodně času a prozkoumávám je v různých situacích.

ABE: Jde o pravdivost příběhu, odmítáte tedy při filmování různé filmové triky...

BS: Ve filmu se snažím, kromě fikce i setkat s lidmi, s místem a otužilecká komunita je spojená s tím, co dělají a my jsme se pokusili jejich prostředí nějakým způsobem zrekonstruovat. Jsem rád, když lidi hrají sami sebe. To pomůže příběhu.

ABE: Ve filmu jsou zajímavé dialogy. Jsou autentické? Funguje odposlechnutí dialogů a pak přepsání do scénáře?

BS: Přestože ve filmu vypadají dialogy přirozeně, jedná se ve skutečnosti o dlouhý proces. Jde o pilování každé repliky, smyslu věty. Nakonec při natáčení některé věty mizí,

odpadají, mění se, ale teprve na place režisér vidí, jestli je to přirozené nebo ne. Je to věc sluchu. Dialogy musí mít správnou intonaci, která je zakódovaná ve scénáři. Jde o něco umělého, co musí vypadat přirozeně.

ABE: Musel se hodně měnit scénář?

BS: Spíš jsem musel zkracovat. Některé scény mně připadaly dlouhé, ale scénář jsem moc neměnil.

ABE: Dnešní divák je zdeformovaný klipy, zkratkou, rychle ztrácí pozornost, netrpí tím film?

BS: Nevím, nechci to posuzovat, aby dnes uspěl dvouhodinový film, musí to být silný příběh a vizuálně nabitý film nebo je pak nudný, ale i dnes jsou filmaři jako třeba Zviaginicev, který dokáže zaujmout i dvě hodiny. Sorentino určitě také netrvá devadesát minut. Můj oblíbený režisér je dánský filmař Thomas Vinterberg a jeho film *Komuna*. Není nutné všechny filmy dnes krátit. Béla Tarr natočil *Satanské tango* a to má sedm a půl hodiny, ale to je z roku 1994.

Pokračování na str. 5

1968	1918	
50	100	
2018	2018	
Generální konzulát České republiky v Torontu		
ve spolupráci s nejstarším torontským kinem The Revue Cinema		
si Vás dovoluje pozvat na další ročník putovního festivalu české kinematografie		
„Czech That Film“		
Na festivalu bude prezentováno 5 kvalitních aktuálních snímků české kinematografie včetně filmů oceněných Českým lvem 2018.		
KDE:	The Revue Cinema 400 Roncesvalles Avenue, Toronto	
PROGRAM:	18. května v 19:00 Milada, režie David Mrnka 19. května v 19:00 Bába z ledu, režie Bohdan Sláma 20. května v 16:00 8 hlav šílenství, režie Marta Nováková 20. května v 19:00 Kvarteto, režie Miroslav Krobot 21. května v 18:30 Po strništi bos, režie Jan Svěrák	
Možnost zakoupení vstupenek prostřednictvím The Revue Cinema bude k dispozici v časovém předstihu.		
Filmy jsou opatřeny anglickými titulky.		

satellite 1-416

Agreement # 40005374/ Registration # 09089
P.P.I.C. Accounts # 1001583
GST Business # 86957 0572 RT0001
Paid in Toronto

CZECHOSLOVAK NEWSPAPER
published by ABE

P.O. Box 176, Toronto „E”,
Toronto, Ont. M6H 4E2

Telefon: 416/530-4222

E-mail: abe@zpravy.ca

abe@satellite1-416.com

www.satellite1-416.com

www.zpravy.org

www.zpravy.ca

www.spravy.ca

Česká adresa: ABE/ČIŽINSKÁ

Štefánikova 387, 500 11 Hradec Králové 11

Tel.: 222-261-811

ISSN 1186-9283 (Print)

ISSN 1923-1784 (Online)

Advertising rates: 22.00 per inch/col.

\$ 1.65 CDN per line/col.

Předplatné:

v Kanadě \$ 28.50 + \$ 1,50 (GST) = \$ 30,00,

pro ostatní svět CND/US \$ 45 .

v ČR 700 Kč, na Slovensku 30 eur.

PDF elektronicky \$ 20 - (dobrovolně)

V ČR 200 Kč, na Slovensku 8 eur.

Churches

ČESKÉ A SLOVENSKÉ BOHOSLUŽBY V TORONTĚ

Římsko-katolický kostel sv. Václava (R.C. Church of St. Wenceslaus), 496 Gladstone Av., Toronto, Ont. M6H 3H9.

Internet: www.katolik.ca. Bohoslužby: neděle v 10:30, pátek 19:00. Duchovní správce: Tomáš Kaňa. Tel.: 416/532-5272, fax: (416) 516-5311.

Římsko-katolický kostel sv. Cyrila a Metoda (R.C. Church of St. Cyril and Methodius), 5255 Thornwood Drive, Mississauga, Ont. L4Z 3J3. Slovenská omša: Nedeľa: 11:00, útorok, streda, a piatok: 19:00, 1. so 18:00. Anglická: Nedeľa 9:00, sobota: 17:00. Pondelok a štvrtok 9:00. Farár: Grzegorz Nowicki. Tel.: 905/712-1200, fax: 905/712-0974.

Slovenský grécko-katolický kostol sv. Marie (Slovak Greek Catholic Church of St. Mary) 257 Shaw St., Toronto, Ont. M6J 2W7. Tel. 416/531-4836. Bohoslužby: 9:00 angl., 10:30 slov.

Slovenský evanjelický kostol augsburgského vyznania sv. Pavla (Slovak Evangelical Lutheran Church of St. Paul) 1424 Davenport Rd., Toronto, Ont. M6H 2H8. Tel.: 416/658-9793. Rev. Ladislav Kozák, Bohoslužby: nedeľa: 10:45.

Luteránsky kostol sv. Lukáša, (Lutheran Church of St. Luke), 3200 Bayview Ave. (Bayview a Finch), Toronto. Rev. Dušan Tóth. Najbližší bohoslužby: 3.6. o 13. hod.

Moravští bratři (Moravian Brothers Church); Bohoslužby pouze anglicky-nedele v 11:00.

7 Glenora Ave. Toronto, Ont. M6C 3Y2. Tel.: 416/656-8661. Duchovní správce: Rev. Rowan Simmons, e-mail newdawnmoravian@bellnet.ca; www.newdawnmoravianchurch.org

Kat. bohoslužby mimo Toronto

Hamilton: Kostol sv. Cyrila a Metoda, 204 Park Street North., Hamilton, ON. - Bohoslužby každou druhou neděli v měsíci v 15:00 hodin.

Kingston: Kaple Newman House, 192 Frontenac Street. Nejbližší bohoslužby: 2.6. 2018 v 11 hod.

Ottawa: Kostel sv. Leopolda Mandiče: (Lyndale a Hirschey): 170 Hinchey Avenue. 2.6. 2018 v 17 hod.

Kat. bohoslužby mimo Ontario

Montreal: Kaple Loyola High School, 7272 Sherbrooke Street. Nejbližší bohoslužby: 3. 6. 2018 v 11 hodin

1968 1918
50 100
2018 2018

Generální konzulát České republiky v Torontu

si Vás dovoluje pozvat na

KONCERT PRAŽSKÉHO SMÍŠENÉHO SBORU

pod vedením Jiřího Petrdlíka

pořádaného u příležitosti 100. výročí založení Československa

a 50. výročí Pražského jara

KDE: Rosedale United Church

159 Roxborough Drive, Toronto

KDY: Pátek, 25. května 2018 v 18:00

PROGRAM: Svatováclavský chorál

Kdož sú Boží bojovníci

Výběr z děl Dvořáka, Janáčka, Ebena, Smetany a dalších autorů

Česká televize Nová vize

vysílá v Ontariu vždy v sobotu v 10:00 hodin

opakování ve středu v 7:00 hodin

na stanici OMNI 1

(V Torontu kanál 47/kabel 4, 169 a 520)

E-mail: novavize.ca@gmail.com

Adresa: 7-Auburn Ave. # 1, Toronto ON, M6H 2L6

Torontská odbočka ČSSK Telefon: (416) 762-6846

Masaryk Memorial Institute Inc.

450 Scarborough Golf Club Rd., Scarborough, Ont. M1G 1H1

Tel.: (416) 439-4354, Fax: (416) 439-6473

Knihovna na Masaryktownu

Středa: 16:00-21:00.

Tel.: 416-439-0792

Klub seniorů při Osadě svatého Václava

496 Gladstone Ave., Toronto

se schází (kromě měsíců července a srpna)

každou první a třetí středu v měsíci ve 13 hodin,

před tím jsou od 12 hodin bohoslužby.

Satellite 1-416

jsou nezávislé noviny reflektující různé názory, které se nemusejí vždy shodovat s názory redaktora těchto novin. Jsme přesvědčeni, že výměna myšlenek a názorů slouží vzájemnému pochopení a porozumění. Zásadně však neuvěřejňujeme články s rasistickým zaměřením, nepřátelské jiným národnostem nebo náboženstvím a podporující násilí.

Naším úkolem není říkat čtenáři, co si má myslet, ale předat mu informace, z kterých si může udělat svůj vlastní názor.

Přebírání původních článků a informací je možné, pokud se nezmění charakter článku a pokud nebude porušena rovnováha, která se diskutí sleduje.

Všechny články v našich novinách musí být podepsané a autor zodpovídá za správnost údajů v nich uvedených.

Naše internetové stránky

Satellite 1-416

Výběr z článků

v našich novinách.

Aktuální vždy v den vyjití novin.

satellite1-416.com

zpravy.ca

zpravy.org

spravy.ca

Toto číslo v PDF

www.5.satellite1-416.com

www.5.zpravy.ca

www.5.spravy.ca

Kalendář

Co se připravuje

v krajské komunitě v Kanadě

kalendar.satellite1-416.com

kalendar.zpravy.ca

kalendar.spravy.ca

Nové divadlo

O jednotlivých představeních

Nového divadla v Torontu

divadlo.zpravy.ca

NHL

Zpravodajství z NHL

nhl.zpravy.ca

Jak vyjdeme v roce 2018

5 - 10. 5. 2018

6 - 21. 6. 2018

7 - 16. 8. 2018

8 - 27. 9. 2018

9 - 1. 11. 2018

10 - 6. 12. 2018

v roce 2019

1 - 7. 2. 2019

Financial

Kursovní lístek

100 Kč 6,02 CDN

1 CND \$ 16,60 Kč

1 EURO 1,54 CDN \$

1 CND \$ 0,65 EURO

1 US \$ 1,29 CDN \$

1 CND \$ 0,78 US \$

Universal Currency Converter - 7. 5. 2018

1 CDN \$ 16,57 Kč

1 EURO 25,47 Kč

1 US \$ 21,27 Kč

ČSOB - 7. 5. 2018

Toto číslo jsme dali do tiskárny

12. 5. 2018 v 18:00

Příští číslo vyjde:

21. 6. 2018

Uzávěrka: 15. 6. 2018

Kalendář

www.kalendar.zpravy.ca
www.vstupenky.ca

13. 5. (ne) 10:00

Den matek
Kostel sv. Václava
496 Gladstone Ave.

17. 5. (čt) 20:30

Lenka Lichtenbergová
skupina Dálava
2261 Dundas St. W., Toronto

18. 5. (pá) 19:00

Milada, režie David Mrnka
Festival českého filmu
Kino Revue

19. 5. (so) 19:00

Bába z ledu, režie Bohdan Sláma
Festival českého filmu
Kino Revue

20. 5. (ne) 16:00

8 hlav šílenství, režie Marta Nováková
Festival českého filmu
Kino Revue

20. 5. (ne) 19:00

Kvarteto, režie Miroslav Krobot
Festival českého filmu
Kino Revue

21. 5. (po) 18:30

Po strništi bos, režie Jan Svěrák
Festival českého filmu
Kino Revue

25. 5. (pá) 18:00

Koncert k 100. výročí Československa
Rosedale United Church
159 Roxborough Dr., Toronto

27. 5. (ne) 17:00

Nokturna na Masaryktownu
Emil Viklický – trio
Restaurace Praha
450 Scarborough Golf Club Rd.

3. 6. (ne) 14:00

Klub Martina Rázusa
k 100 výročí Československa
Hala kostela sv. Pavla
1424 Davenport Rd., Toronto

23. 6. (so)

Český a Slovenský den
na Masaryktownu

2. 11. (pá) 20:00

3. 11. (so) 16:00 a 20:00

4. 11. (ne) 16:00

Nové divadlo
Maja Prentice Theatre
3650 Dixie Rd., Mississauga

Manželství o život

To, že žijeme v bláznivé době, se dovíme, jakmile sledujeme jakékoli zprávy z domova i ze zahraničí. Tím nepravděpodobný děj komedie je najednou téměř normální a smějeme se jinému druhu situačního humoru celé dvě hodiny, co trvá divadelní hra. Bohdan se tentokrát "vyřádl"; nejen, že výborně narežiroval tuto hru, ale také zahrál výborně jednu z komických postavíček divadelní hry. Všichni herci předvedli velmi dobře vztah ke komedii a tak "byla sranda". Bylo by "nefěr" určovat nejlepšího, protože každý měl svou roli a tu zahrál dokonale, kromě Viktora, který hrál dokonale dvě role. Opět úspěšná premiéra Nového Divadla a to potěší, díky, jste super! Na snímku zleva: Z.

Novotná, B. Zatovkaňuk, M. Bonhard, V. Matejkovič.

LF/foto: l.soudek-vstupenky.ca

Před uzávěrkou jsme dostali zprávu, že
Lenka Lichtenbergová
a skupina **Dálava z Vancouveru**
vystoupí na společném koncertu a křtu CD
ve čtvrtek 17. května 2018 ve 20:30
2261 Dundas St. W., Toronto
Vstupné u dveří je 30 dolarů.
Informace: 416/533-5483

Czech & Slovak Institutions

České velvyslanectví

Czech Embassy

251 Cooper St.
Ottawa, ON K2P 0G2
Tel.: (613) 562-3875
Fax: (613) 562-3878

E-mail: ottawa@embassy.mzv.cz

Slovenské velvyslanectví

Slovak Embassy

50 Rideau Terrace
Ottawa, ON K1M 2A1
Tel.: (613) 749-4442; 749-4450
Obch. zast.: (613) 748-1773
Fax: (613) 748-0699

Český generální konzulát

Czech General Consulate

2 Bloor Street West, Suite 1500
Toronto, ON M4W 3E2
Telefon: 416-972-1476
Fax: 416-972-6991

E-mail: toronto@embassy.mzv.cz

Úřední hodiny:

pondělí, úterý, čtvrtek a pátek 09.00 - 12.00

Honorary consulate of the Czech Republic

Calgary, AB

Honorary Consul: Jaroslav Jelínek
850 - 10655 Southport Rd. SW
Calgary, AB T2W 4Y1
Tel.: (403) 269-4924, Fax: (403) 269-3939
E-mail: calgary@honorary.mzv.cz

Montreal, Quebec

Honorary Consul: JUDr. Hynek Žikovský
2020 University, Suite 1920.
Montreal, QCTel.: (514) 316-4383
E-mail: montreal@honorary.mzv.cz

Vancouver, BC

Honorary Consul: Karel V. Galland P. Eng
asistenka: Lenka Davidova
email: kgalland@ecofluid.com
adresa: 1700-200 Granville street, Vancouver
úřední hodiny: každý pátek 13:00-15:00

Victoria, BC

Honorary Consul: Jim H. Reed
2555 Cotswold Road
Victoria, B.C. V8R 3S3
tel: 1-250-360-7418,
email: jim.synachor@gmail.com
Honorary viceconsul: Lenka Storzer
1652 Mountbatten Place,
Victoria, BC, V8S 5J9
tel: 1-250-888-1974
email: victoria@honorary.mzv.cz
úřední hodiny jsou vždy první středu v měsíci,
12:00 - 15:00

Honorary consulates of the Slovak Republic

Calgary, AB:

Mr. Richard Wolflí, Honorary Consul
424 Varsity Estates Place NW
Calgary, AB T3B 3B9
Tel.: (587) 333-6831, Fax: (206) 424-0205.
E-mail: richard@wolflí.com
Jurisdiction: Alberta and Saskatchewan

Montreal, QC

Dezider Michaletz, Honorary Consul
22, Place de la Madeleine
Dollard des Ormeaux, QC H9B 1W3
Tel.: (514) 421-2972, Mobil: (514) 585-2496
Fax: (514) 421-1583
slovex@sympatico.ca; slovex@slovex.com

Toronto, ON

Michael Martincek, Honorary Consul
649 Brooker Ridge
Newmarket, ON L3X 1V7
tel: 647/290-9304 fax: 905/898-0166
slovakconsulateto@gmail.com
Jurisdiction: Province of Ontario

Vancouver, BC

Pavol Hollosy, MBA, Honorary Consul
8691 Allison Street, Richmond, BC
Tel: 604.277.5774 • Cell: 604.910.4565
Fax: 604.277.5774 Email: phollosy@gmail.com

Upřesnění

V minulém čísle jsem uvedl, že A. Babiš vystudoval na Západě. Správně mělo být: Vzhledem k zahraničnímu působení svého otce žil Andrej Babiš od roku 1958, tedy v útlém věku, po dobu čtyř let v Paříži. V Paříži také nastoupil do první třídy na základní škole při československém velvyslanectví. Po přesunu do Švýcarska začal v září 1969 chodit na gymnázium Collège Rousseau. Na švýcarském gymnáziu Babiš nakonec vychodil pouze jeden ročník, protože posléze onemocněl trombocytopenií a musel být hospitalizován. Děkujeme pozornému čtenáři za upozornění!

Aleš Březina

Knihovna Josefa Škvoreckého

Dne 26. 4. 2018 v prostorách velvyslanectví České republiky v Ottawě zahájil velvyslanec Pavel Hrnčír projekt *Josef Škvorecký Library*, jehož cílem je propagovat dílo česko-kanadského spisovatele Josefa Škvoreckého včetně editorského odkazu nakladatelství "68 Publishers", které založil se Zdenou Salivarovou v roce 1971. Cílem projektu je i širší podpora české literatury. V knihovně budou organizována čtení českých spisovatelů ve spolupráci s kanadskými univerzitami a dalšími partnery.

V úvodní besedě nad osobností Josefa Škvoreckého vystoupili profesor Sam Solecki z Torontské univerzity, prof. Richard Sokoloski z University of Ottawa, p. Miroslav Brát, místostarosta města Náchod a Zuzana Fernandes, která diplomovala na Torontské univerzitě s prací o nakladatelství "68 Publishers". Z knihy Josefa Škvoreckého *Bassaxofon* četly studentky University of Ottawa. Hudebně akci doprovodil Petr Čančura, programový ředitel Ottawského jazzového festivalu. **tz-emb**, foto: Radek Háša

Dr. Petr Munk Chiropraktik

1552 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
www.drpetermunk.com

Ordinační
hodiny:
Pondělí-pátek:
10-13 a
15-19.

Tel.: 416/533-0005

ČESKO-SEVEROAMERICKÁ OBCHODNÍ A KULTURNÍ KOMORA INC.

CZECH – NORTH AMERICAN
CHAMBER OF COMMERCE
AND CULTURE

909 Bay St. # 1006
Toronto, ON M5S 3G2

Tel./Fax: (416) 929-3432

E-mail: czechevents.novotny@gmail.com
www.czechevents.net

Dvě výstavy

Vladimíra Kabelíka

Obě výstavy se volně vážou k 21. srpnu. Ta první *One Life – Two Cities* (Sheridan Gallery in Mississauga) spojí poslední snímky Prahy před odchodem do emigrace s prvními snímky Toronta po příchodu do Kanady.

Ta druhá, daleko menší ale pro kritiky mnohem důležitější bude *Limping Forward, Looking Back* v Stephen Bulger Gallery v Torontu.

Torontská Nokturna

Letošní cyklus Nokturnen se přiblížil ke svému závěru. Pro koncert 22. dubna 2018 vybral dr. Krajny kanadskou pianistku, českého původu Karolínu Kubálkovou. Karolína zahrála

Bachovy, Mozartovy, Ravelovy, Schumanovy sonáty a nakonec Janáčkovu skladbu *V mlhách*. Její styl, za tu dobu co jsme ji neslyšeli, vyspěl a změnil se na nádhernou dynamickou a napínavou hru. Příští Nokturna se konají na Masaryktownu poslední neděli v květnu a po roce budeme mít opět možnost vidět jazzového klavíristu Emila Viklického.

L. Soudek – vstupy.ca

VLADIMIR KABELIK

Limping Forward, Looking Back Remembering Prague After the Soviet Invasion

August 18 - August 25, 2018
Opening Reception: Tuesday, August 21, 2-5pm
Location: Project Gallery, Stephen Bulger Gallery

STEPHEN
BULGER
GALLERY 5350 Dundas Street West Toronto Canada
416.504.8075 info@gallery.com
Tuesday to Saturday 11am-6pm

NOCTURNES IN THE CITY PRESENTS: **EMIL VIKLICKY**

Jon Maharaj
Ethan Ardelli

Sunday **MAY 27**

"the unique fusion of moravian folk and jazz"

PRAGUE RESTAURANT, 450 Scarborough Golf Club Rd. **5:00 PM**

Info: www.vstupy.ca www.nocturnesinthecity.com Reservations 416 481 7294 TICKETS: \$25.00 at the door

Plzeňské Finále a Toronto

Pokračování ze str. 1

ABE: Film má běžet tento měsíc v Torontu, promluví tento film k tamním divákům?

BS: Doufám, protože už se hrál různě po světě. Hrál se již v New Yorku. Při premiéře v Opavě jsem si otestoval, kde se lidi smějí a v New Yorku to bylo na stejných místech.

ABE: Byl smích také někde, kde by to režisér nečekal?

BS: Asi ano, ale to si nepamatuji. Pamatuji se, že vytríbené americké publikum reagovalo stejně jako to české. Všude jsou matky, které mají syny a ti zase s nimi orají. Jedná se o téma rodiny. Je to příběh, který by měl být sdělitelný všude. Takže doufám, že i v Torontu osloví diváky.

Hřebejkova trilogie Zahradnictví

Dvojice Jan Hřebejk – Petr Jarchovský přišla s trilogií Zahradnictví. První část *Rodinný přítel* se odehrává za války,

Jiří Macháček v druhé části trilogie

druhá *Dezertér* v padesátých letech a třetí *Nápadník* je už z konce padesátých let.

Švéd v žigulíku

Kromě hraných filmů je na festivalu *Finále* i řada dokumentů. Jedním z nich a s nejbouřlivější diskusí byl režijní debut Petra Horkého. Tento film běžel i na torontském festivalu *Hotdoc* pod názvem *The Russian Job*. Švédský krizový manažér Bo Inge Andersson se snaží továrnu v Toljatti zachránit tím, že zavede západní metody práce. Je nutné ale propustit třicet tisíc zaměstnanců. Polostátní ruská firma trochu připomíná kanadskou firmu *Bombardier*, která se potýká s podobnými

problémy. Pokud *Bombardier* propustí několik tisíc lidí, je to nepříjemné, ale není to tak tragické jako v Rusku, kde se z těchto lidí stávají bezdomovci. Nostalgie v Rusku je po závodních dovolených, rekreačních střediscích i dalších požitcích. Pro švédského manažera je spíše důležité, aby fungovaly toalety, aby se nevyráběly zmetky, aby se zachovávala bezpečnost práce. Klasickou ukázkou byla kratochvíle, kdy zaměstnanci vysekali v ledu díru, kam se chodili koupat, ale nemohli tam pro množství sněhu dojít. Bo Andersson jim tedy dal starší frézu, která měla odstranit sníh. Rekreační ji však vrátili s odůvodněním, že je čtyři roky stará a že chtějí novou.

Proč vznikl český film o švédském manažerovi v Rusku? Švéd má za manželku Češku a ve vedení český tým, který je ideálním mostem mezi západním a východním myšlením. Přestože se objevil nový vůz Lada a došlo k určitému zlepšení, po třech letech je švédský manažér nahrazen francouzským.

Nechte zpívat Mišíka

Vladimíra Mišíka jsme měli možnost dvakrát vidět v Torontu a je dnes legendou. Málo se ví, že je po něm pojmenována i planetka, která má v průměru 5 km a která oběhne Slunce za 3,4 roku. Zpěvák k tomu poznamenává: „Musím přiznat, že jsem se musel začít smát. Říkal jsem si, že když už nejsem hvězda popmusic, jsem aspoň planetka.“

Vladimír Mišík je synem amerického vojáka Johna Gaugana, o kterém byl přesvědčen, že padl v korejské válce. Teprve v roce 2017 se dověděl, že zemřel nedávno a že má devět sourozenců. Mišík začínal se skupinou *Kometry*, kde se seznámil s Radimem Hladíkem, později natočil se skupinou

Matadors geniální skladbu *Malej zvon, co mám*. Ve filmu je zachycen jeden z posledních rozhovorů obou hudebníků. Radim Hladík zemřel v prosinci 2016. Památným obdobím je, kdy spolu založili skupinu *Special Blue Effect* (všichni členové skupiny měli modrou knížku – neschopni vojenské

služby). Mišík vzpomíná na dobu, kdy měl zakázáno zpívat a po Praze se objevovali nápisy *Nechte zpívat Mišíka*. Jeden z nápisů je dodnes na stanici metra v Holešovicích. Dobové dokumenty se střídají s Mišíkovým vyprávěním. Jedná se o dialogy se slepicí. Na dotaz, jestli slepice ve filmu je stejná jako cvičená slepice ve filmu *Bába z Ledu*, tvrdila Jitka Němcová, že byla první, kdo s tímto nápadem přišel. Skutečností je, že oba filmy vznikly ve stejném roce 2017 a tak musíme věřit, že *fluidum slepice* bylo nějak ve vzduchu.

Bílá nemoc

Skutečnou pochoutkou byl film Hugo Haase *Bílá nemoc*. Hru uvedlo před mnoha léty i torontské *Nové divadlo* s Ferdou Čulíkem. Kromě Hugo Haase zde hrají i Zdeněk Štěpánek, Václav Vydra st. a Rudolf Deyl st. Příběh dr. Galena, který zná lék proti nemoci, které se říká lidově *bílá nemoc*, zní dnes stejně aktuálně jako v roce 1937, kdy byl film natočen. Nejsme svědky něčeho podobného, kdy Donald Trump volá po *jobech*, po zbrojním průmyslu jako baron Krüg v Čapkově hře?

Hmyz

Na hru bratří Čapků *Ze života hmyzu* navazuje i nejnovější film Jana Švankmajera. Jedná se spíše o parodii, kdy ochotníci zkoušejí tuto divadelní hru. Režisérem je Cvrček. Vystupují zde i Larvička, Chrobák a Parazit. Nekonečné zkoušení jedné scény je stále komičtější a komičtější. Švankmajer vše točí ve svém ateliéru v Knovízi, poblíž Slaného. Genialita českého tvůrce je v tom, že používá tradiční kameru, vlastní ateliéry a jde svou vlastní cestou a je těžko zařaditelný, přesto se on sám hlásí k surrealismu. Z jeho starší tvorby stojí za zmínku krátký film *Konec stalinismu v Čechách*.

Tlumočník

Pro Jiřího Menzla se jedná o netypickou roli. Hraje vážného abstinenta, většinu filmu mluví německy. Jeho protihráčem je Peter Simonischek, který je ve filmu synem válečného zločince. Původně se jedná o pomstu. Nakonec se oba rozhodnou dopídit se pravdy o vlastní minulosti. Ve slovenském filmu Martina Šulíka hraje i Zuzana Mauréry, kterou jsme v Torontu viděli ve filmu *Učitelka*.

Kvarteto

Nesourodá čtveřice olomouckých hudebníků v čele se sucharem Robertem, jeho atraktivní, ale v životě tápající partnerkou Simonou, extrovertním svůdníkem Tomášem a samotářským historikem Funésem. Příbývá bizarních situací a tahů nočním městem, po nichž zdánlivě stabilní vztahy dostávají nečekané trhliny, Komédie Miroslava Krobota z roku 2017 o životě jedné kapely, společných dobrodružstvích a cestě za štěstím. (Přiznám se, že jsem tento jediný film nestačil a proto uvádím upoutávku z programu plzeňského *Finále*.) *Kvarteto* mohou diváci vidět v kině Revue v neděli 20. května od 19 hodin.

Po strništi bos

Film z doby Druhé světové války Jana Svěráka zakončí torontský festival v pondělí 21. května v 18:30. Podobně jako v *Obecné škole* se zde setkáme s malým hrdinou Edou Součkem. Venkov, kde chlapec trávil jenom prázdniny, se stává jeho domovem. Jeho rodina tam musela odejít během války. Musí hledat nové kamarády, ale jsou zde i zvláštní vztahy mezi příbuznými.

Milada

Aby se kruh uzavřel dostáváme se na začátek: Torontský festival bude zahájen v pátek 18. května v 19 hodin filmem *Milada*, který byl natočen v angličtině pro společnost HBO. V hlavní roli je izraelská herečka Ayelet Zurer. Vadily mně některé historické nepřesnosti. Pochybuji, že by Milada Horáková stála pod oknem Jana Masaryka a diskutovala o

tom, že to způsobili Rusové. Rovněž rozhovory v Londýně z třicátých let znějí dosti nevěrohodně. Také v té době pantografové tramvaje nejezdily po Praze. Asi bych očekával více z duchovního života Milady Horákové i to, že třeba nesměla mít smíchovského faráře Kučeru, který byl nahrazen farářem Vojtěchovským. Aňa Geislerová v roli Ludmily Brožové-Polednové přece jen není hřimající prokurátorkou a zřejmě by bylo lepší použít originální záznam z procesu. Každopádně se jedná o silný příběh, jehož atmosféru si pamatují jen nejstarší z nás.

Zlatého Ledňáčka si odvezl z Plzně hraný film Petera Bebjaka *Čára*. V kategorii dokumentárních filmů to byl snímek *Nic jako dřív* (režie Lukáš Kokeš a Klára Tasovská).

Aleš Březina, Plzeň, Praha, foto Finále, M. Gabánková

Chtěli byste sledovat a ovládat televizní vysílání z pohodlí vaší pohovky?

Kábllovka

Your Connection To Home
onlineTV1.com
www.onlineTV1.com

The future of IPTV

Za jednu cenu \$28.99 na měsíc máte dvě služby – Kábllovka.com i OnlineTV1.com

Česká a Slovenská televize ... jednoduše a bez počítače! ☎ 1-970-300-2044

Fešácké kriminály: Pankrác, Libkovice a Bory Srovnávací úvaha

Kromě roku 1918, 1938, 1948 a 1968 jsou ještě dvě zapomenutá výročí. Rok 1978 vznik Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) a rok 1988, kdy v hradeckém vězení zemřel Pavel Wonka. Zde je jeho stručný životopis (wiki): Byl potrestán vězením celkem třikrát, vždy v konfliktu s komunistickým režimem. Poprvé za kritiku nešvarů v zaměstnání a vládnoucí hierarchie dostal 14 měsíců (vězení Plzeň-Bory), podruhé šlo o kritiku volebního systému (21 měsíců, Minkovice, Bory, Bohnice), potřetí nedodržení podmínek tzv. ochranného dohledu (nepravomocný rozsudek 5 měsíců, při čekání na odvolání zemřel). Jedním z jeho trestných činů např. bylo to, že se pokusil roku 1986 kandidovat ve volbách jako nezávislý kandidát – což bylo teoreticky v naprostém souladu se zákony, avšak v rozporu s uskutečňovanou právní praxí (za stejný čin byl odsouzen i jeho bratr Jiří). Potom byl ve vězení v Minkovicích surově bit, systematicky šikanován a týrán. Při totálním bezpráví, které ve věznicích panovalo, bylo jeho jedinou možnou obranou zahájení hladovky (tu s ním solidárně drželi i lidé z *Amnesty Int.* a další). Po propuštění napsal řadu rozkladů svého a bratrova procesu a několik esejí s právní tematikou, ale také *Poselství propuštěného vězně Pavla Wonky Konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě*.

Do jeho posledního výkonu trestu ho odsoudila samosoudkyně Okresního soudu v Trutnově JUDr. Marcela Horváthová na dobu pěti měsíců, i když byl ve vážném zdravotním stavu. Již před nástupem trestu začal držet protestní hladovku, odmítal vypovídat, přestal záměrně chodit. U soudu se však rozhovořil a dokonce si ve vozíku dal nohu přes nohu. Zemřel v důsledku vyčerpání organismu po jím držené hladovce, resp. v důsledku zanedbání lékařské péče. Paradoxem je to, že v té době měl již podanou žádost o vystěhování a ta mu měla být v rámci akce *Asanace* kladně vyřízena. Pohřbu Pavla Wonky se podle dobových záznamů zúčastnilo 2000 lidí. Jeho smrt měla odezvu i v zahraničí a například Torontská odbočka ČSSK uspořádala demonstraci před Československým velvyslanectvím v Ottawě. Došlo i bezprecedentnímu kroku - k druhé pitvě, kterou provedli patologové ze Spojených států.

Během semináře, který se konal 26. dubna 2018 v den 30. výročí v ulici, která se jmenuje po Pavlu Wonkovi, vystoupilo několik historiků a odborníků na soudobé dějiny. Zajímavý byl úvodní příspěvek polského historika dr. Lukasse Kamińskiego, který věčně informoval o situaci politických vězňů od VŘSR v roce 1917 až

česko-kriminální slovník frazeologický s vysvětlivkami: Výraz *To odsedím holou prdeli na žiletkách* byl přeloženo jako *Trest je příliš nízký, nic si z toho nedělám*. Další výraz: *Tomu hoří ještě vajgl na bráně*. Překlad: *Není zde dlouho a když jsem slyšel, že jeden z vězňů použil právě první větu, bylo mi jasné, kde jsem*.

Na cele nás bylo asi dvanáct. Naivně jsem si myslel, že jim nesu něco nového z venku, poselství naděje, poselství že se něco pro ně dělá, že přichází svoboda, že se tu konečně po Chartě 77 něco hýbe. K mému překvapení se jednalo většinou o vojáky z povolání nebo o příslušníky VB či Stb, což nemohu dodnes posoudit, protože většina z nich svoji minulost tajila.

Občas zde byli i řadoví vojáci, kteří měli třeba černou jízdu autem nebo zmlátili politruka, či ukradli auto nebo tam byl jeden Maďar Ludovít Mučka, který seděl v kriminále od patnácti let, ale měl velmi podobný paragraf jako já, byl dezertérem. Velice často zdůrazňoval, že odsloužil v ČSLA plných 21 dnů. Jeho příběhy byly svým způsobem zajímavé a nakonec, ačkoliv se o politiku nezajímal, jsme našli k sobě určitý vztah. Byla to postava jako Randy P. McMurphy z Formanova filmu *Přelet nad kukaččím hnízdem*. Nastalo období izolace. Jediným zdrojem zpráv z venku bylo *Rudé právo*, které kolovalo z ruky do ruky. Věznové sledovali pseudo-příběhy jako boj paní Žludkyňové o své děti v Americe. Vážně to probírali a protože byli národnostně naladěni jako při hokeji, odsuzovali krutou americkou justici.

V této situaci se těžko získávala kreditibilita – důvěra. Jelikož to, co jsem tvrdil, nebylo v souladu s tím, co publikovalo *Rudé právo*, najednou jsem byl označován za lháře, blafouna, mlůvku. To se týkalo i tak nepolitických otázek jako fotbalových pravidel. Například, proč neplatí vlastní branka z trestného kopu. Snažil jsem se vysvětlit, že trestný kop je výhodou, po kterém nemůže okamžitě následovat nevýhoda. Mezi vězni byl jeden zedník, který zrovna neoplyval inteligencí, ale zato agresivitou, ten argumentoval, že takovou branku vstříhl a bylo vymalováno. Jasný argument: Ty tvrdíš, že jsme všichni blbí a že jen ty jsi chytrý. Neuvážně jsem odsekl: „Přesně tak!“ A už zde byl konflikt. Po čase se mi podařilo propašovat dopis do redakce *Československého sportu*. Odkud přišlo vysvětlení. A jak to přijala cela: Vynadala slaboduchému Štefanovi? „Jak to, že Štefane, neznáš

pravidla, když hraješ fotbal?“ Tím celá záležitost skončila, ale přece jen jsem již neměl pověst věčného blafouna, který věší bulíky na nos.

Asi nejhorší byl okamžik, kdy přišlo *Rudé právo* s pokáním Václava Havla. Spoluvěznové mávali novinami: „Tak tady to máme. Pan Havel... , když mu začne téct do bot...!“ V této situaci člověk začíná pochybovat sám o sobě. Na štěstí mne čas od času navštěvoval můj advokát doktor Otakar Motejl, který v tomto procesu hájil Jiřího Lederera a ten vysvětlil, že Havlovo prohlášení nebylo tak zlé, že *Rudé právo* vyhodilo určité pasáže, v čemž byla Havlova naivita, které si byl později vědom.

Přesto člověk nebyl zcela odříznut od vnějšího světa jako tomu bylo například v Rusku, když jsem v osmdesátých letech dělal pro *Hlas Ameriky* rozhovor s ruskou básničkou Irinou Ratušinskou, která byla bez jakýchkoliv informací a podle obrazu v soudní síni, kdy na zdi nevisel již Andropov, ale někdo jiný (pravděpodobně Černěnko), usoudila, že Andropov umřel. Tehdy to prý v cele velice oslavovali. Když jsem přišel od soudu, bylo vyjádření většiny, že jsem dostal málo. Musím zde vyzvednout osobnost svého advokáta Otakar Motejla, pozdějšího ministra spravedlnosti, který mne nejen navštěvoval, vždy přinesl dvoje cigarety: *partyzánky* pro sebe a pro mne *ameriky* a dokázal vždy položit jasnou otázku: „Tak, co pane Březina, chcete vyjít s nejnižším trestem nebo z toho uděláme show?“ Jednou jsem si mu postěžoval, že je to poněkud dlouhé a on vzplanul spravedlivým hněvem: „Jestli je to pro vás dlouhý, tak vám dám hned tady přes hubu. Vy se musíte připravit, že budete sedět roky a ne fňukat po pár týdnech!“ Druhý den po soudu se zastavil a řekl: „Vaše řeč byla příliš intelektuální pro porotu, ale jinak byla dobře přijata. Bohužel ji už nemám, někdo mi ji v tramvaji ukradl ze zavazadla a už to večer bylo v zahraničním rozhlase. Víte lidi jsou *kurvy*!“

Pokud se tedy srovná vazba na Pankráci v době normalizace s padesátými roky, pak se skutečně nejednalo o přímé fyzické násilí, ale o jakýsi psychologický nátlak, který vzrůstal s dobou pobytu v zařízení. Jakýmsi zpestřením mohla být četba, kdy byly k dispozici třeba Palackého dějiny nebo i knihy od Dominika Tatarky, který byl v té době v běžných knihovnách na indexu.

Libkovice

Tábor Libkovice není tak známý v mapě československého gulagu. Ve vševedoucí wikipedii nalezneme tuto poznámku: Během 1. republiky zde vznikla cihelna, sklárna a továrna na keramické zboží. Během druhé světové války byl v Libkovicích zřízen zajatecký tábor. Po válce tento tábor sloužil jako sběrný pro osoby určené k odsunu. Byli zde zadržováni rovněž němečtí cisterciáckí mniši z blízkého Oseka (včetně opata Eberharda Harzera, kteří byli určení k odsunu, ač během celé války se nijak neprovinili). Do roku 1989 byla v Libkovicích věznice.

Tato věznice určená pro mladistvé byla pod dohledem Červeného kříže a pokud vím byli v této věznici i Čarli Soukup a Václav Benda. Z pohledu z venku se jednalo skutečně o fešácký kriminál. Ve skutečnosti to bylo psychologicky nejnáročnější.

Na stravu dohlížel Červený kříž, ale co bylo nejdůležitější, seděli zde kuchaři a číšníci z nejlepších hotelů, většinou za § 132, což byla rozkrádačka. Jedlo se v jídelně s příbory, pokud po čase mladiství nerozkradli nože. Na povel se uchopila lžice a pak se v neuvěřitelném tempu muselo sníst horké jídlo. Na povel se musel odložit příbor a odejít do práce. Byli věznové, kterým tento způsob stravy vyhovoval. Jakýsi Voves tam za deset měsíců přibral dvanáct kilogramů.

Nejen pro mladistvé zde existoval již předvojenský výcvik. Hodiny a hodiny pochodování, aby byli dobře připraveni na vojnu. Jako ve všech věznicích zde existovaly povinné *Televizní noviny*, které se končily v 19:25, aby věznové náhodou neviděli i kousek sportovního zpravodajství. Na *Televizní noviny* se chodilo v pyžamu, takže to někdy vypadalo jako v románu Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka*. Opět zde bylo značné množství vojáků z povolání, většinou nešťastníků: Radioamatér Pavel Palider. Pamatuji se, že v této kategorii byl mezi nejlepšími, jenže potřeboval ještě silnější stanici a k tomu výkonnější vysílačku, kterou byl schopen sestavit. Jenže součástky byly drahé a tak si vypůjčil z erára 18 000 Kčs. Prasklo to. Dostal něco okolo tří let. Pochopitelně, že se chtěl co nejdříve dostat z basy. Cítil se velmi ukrivděn a když v *Televizních novinách* se objevil rozsudek nad Havlem, Ornestem a dalšími, nechal se slyšet. „Jedná se o směšné malé tresty, já byl odsouzen za nějakých 18 000, ale jakou společenskou škodu udělali tito lidé...“ Major Zákora se zase politickým diskusím vyhýbal, jak se mi svěřil, jeho zločin spočíval v tom, že měl rozbité auto a dal ho do servisu v Mladé Boleslavi, kde také sloužil. Oprava stála 12 000 Kčs. Aby nemusel jet do Prahy a mohl si auto vyzvednout, zeptal se svého nadřízeného, jestli si může peníze půjčit z pokladny. Ten mu poradil, že ano, ale ať tam dá papírek, že si je vypůjčil, což v pátek večer učinil. V pondělí ráno tam již byla kriminálka a nasadila mu železnice. Ten se jakékoliv politické diskusí vyhýbal. Jen jednou, když byl ministerský předseda Štrougal ve Vídni se rozčílil, že nikdo nemá právo do naší politiky mluvit. Asi nejzajímavější byl major Vlk. Toho zavřeli kvůli tomu, že u něj nalezli dynamit. Prý chtěl vyhloubit na chatě studnu. Hrdě se hlásil k Masarykovi. Rovněž mne chtěl naučit, jak správně pochodovat.

do svobodných voleb v Polsku v roce 1989, kdy byl v prosinci propuštěn poslední politický vězeň. Ph.D. Klára Pinerová rozebrala situace v československém vězení od padesátých let a rozdíl v té době a v době normalizace. Dále promluvili historici Petr Blažek, Radek Schovánek a PhDr. Prokop Tomek. Zajímavá byla i diskuse, které se zúčastnil bratr Pavla Wonky Jiří. Celé symposium bude zveřejněno ve sborníku, který připravuje organizátor symposia, náš spolupracovník Miroslav Petr z Hradce Králové. Uvádím alespoň část z mého příspěvku, který jsem nazval *Fešácké kriminály*.

V sedmdesátých letech došlo k dialogu mezi ruským disidentem Andrejem Siňavským, známým pod pseudonymem Abram Terz, a německým spisovatelem Güntrem Graßem. Levicový autor vyčítal ruskému spisovateli, že publikuje v pravcovém tisku. Siňavskij se zase bránil, že by klidně uveřejnil své články i v *Pravdě*, kdyby komunistický deník je otiskl. Dva rozličné pohledy na svět a přesto je to výstižné vzhledem k životní zkušenosti obou intelektuálů s rozdílným kulturním zázemím. Jeden nemohl publikovat vůbec, druhý měl strach, aby publikační činnost nebyla zneužita k nástupu jiné totality.

Kulturní rozdíl je vidět i v jiných sférách života. Klasickým příkladem bylo, když se po druhé světové válce dotazovali amerických vojáků, kteří byli v Anglii, na anglické ženy. Odpověď zněla, že byly příliš povolné. Když stejnou otázku položili Angličankám, odpovídaly, že Američané byli příliš násilní. Jak jen bylo možné, že došlo k tak rozdílné zkušenosti? Později se vše vysvětlilo, problém byl v líbání. Pokud došlo k polibku, v anglické mimoverbální komunikaci se jednalo o poslední předehru před sexem. V americkém pohledu šlo o nezávazný akt a americký voják se nestačil divit.

Ke stejnému nedorozumění dochází i v otázce vězení a pohledu na něj. Pro jednu skupinu, hlavně pro politické vězně z padesátých let se jednalo v době normalizace o fešácké kriminály. Jak víme v případě Pavla Wonky se jednalo o záležitost, která ho stála život. Pokusím se nějakým způsobem naznačit, v čem tkví tento základní rozdíl pohledu.

Velice často můžeme slyšet větu, že právě Havel měl ten fešácký kriminál. Při jedné takové diskusi jsem podotkl, že kriminál v době normalizace nebyl tak tvrdý, ale že jsme měli tvrdší pracovní normy. Skutečností je, že od padesátých let se pracovní zatížení vězňů stále zvyšovalo a to bylo patrné i z toho relativně krátkého období na Borech, které jsem tam prožil a dokáži si představit, že věznové, kteří přišli po nás měli pracovní zatížení v podniku PRECIOSA větší než my a to je jisté, že vězení v Československé socialistické republice nebylo nejhorší z východního bloku asi se dalo těžko srovnávat s vězením v Rumunsku nebo v samotném SSSR.

Pankrác 1977

Ten, komu hrozí vězení, má určité představy, jak to *zakatrem* vypadá. 18. dubna 1977 jsem tedy začal i já tuto *Odysseu*. Jako každý vězeň, který se ocitl ve vazbě, jsem při příchodu do cely nejprve pohlédl do rohu vězení a ujistil se, že je tam záchodová mísa. Před uvězněním se mi dostal do rukou slovník, který byl zřejmě určen bachařům, kde byly výrazy většinou pocházející ze *světského* jazyka. Pamatuji se, že první slovo bylo *alguška*. Člověk si okamžitě představí vězně, jak se mazlí s malou červenou krabičkou, na které je napsáno *algena*. Následoval

Bratr Pavla Wonky Jiří

Jedním z nejdělejších triků byli tzv. *hlavičky*. Vybraní vězňové místo pochodování mohli dělat malé sošky Lenina, Stalina, Gottwalda a Gorkého (nevím, jak ten se ocitl ve skupině těchto lotrů). Občas prý dostali vězňové dokonce i kafe. Tato výroba zlatých *bůžků*, probíhala v pohodě a co bylo nejdůležitější – půlka (podmínečné propuštění) byla jistá. Jednou za mnou přišel jakýsi Cmero, snad povoláním právník: „Podívejte my jsme tam dobrá parta a nemáme mezi sebou žádného bonzáka, my jsme se rozhodli, že bys mezi nás dobře zapadl...“ Začal jsem se potit a přemýšlel jsem, jak se mu vymluvit. Nakonec jsem mu řekl, že se to neslučuje s mým náboženským přesvědčením. Byl zklamán, ale zřejmě i vychovatel nad ním. Kuriozitou bylo přerušení trestu. Pro vzorné vězně se pořádal i nedělní výlet do koncentračního tábora Terezín. Snad, aby si vězňové uvědomili, jak se mají dobře.

Ne vždy však bylo v silách jedince odolat nástrahám a dodnes nevím, co byla rafinovanost systému a co ne. Jednou si mě nechal zavolat podporučík (doufám, že se nepletu v jeho hodnosti) Křenek: „Já jsem tady od toho, abych hájil práva vězňů, přijďte za mnou a uděláme si Ravenův test inteligence.“ Pan Křenek měl rád Felliniho, dobře jsme si popovídali o filmu. Dokonce prý napsal snad nějakou televizní hru. Teprve později jsem si uvědomil, že Křenek byl možná slušný člověk, ale kam ty výsledky testu šly a kolik se z toho o mně dověděli, to zůstává dodnes pro mne otázkou.

Jindy zase za mnou přišel sňatkový podvodník Martineček a řekl: „Mám něco pro Tebe!“ a přinesl mi *Janovo evangelium* tištěné na jemném cigaretovém papíru. Za pár dnů byl *filcung*. Evangelium se mi podařilo zachránit v obalu knihy. Byla to pomoc nebo provokace? Každopádně to bylo jedno z mála období, kdy jsem se věnoval pravidelné čtení z bible, přesněji *Janova evangelia*.

Jindy mi světský Růžička, sedící za pohlavní zneužití (cítit se nevinny, protože ta čtrnáctka prý vypadala na osmnáct) načmáral bílou křídou na vězeňskou uniformu kříž. Nešlo to smazat. Velitel tábora (bývalý vojenský pilot), který se do té doby choval ke mně docela slušně, nepřičetně řval, že provádím náboženskou propagandu. Na Štědrý den pár vybraných vězňů šlo na dechovou zkoušku, jestli neměli alkohol. Pochopitelně jsem byl mezi nimi. Další úlitbou režimu bylo, že v Libkovicích se bachař musel na rozdíl od ostatních vězňů oslovovat „soudruhu“, zatímco v jiných kriminálech platilo oslovení „pane“.

I v Libkovicích byly pozitivní věci. Podařilo se mi osloužit vánoční bohoslužbu a poznal jsem i lidského bachaře podporučíka Ivana Ruče. Nejenže nosil plnovous, což byla bílá vrána mezi bachaři, jezdil *Formuli Eastern*, ale třeba dával pozor, když vězeň myl schody, aby je nezašlapal. Dokonce se mě i několikrát zastal proti ostatním bachařům, když spustili své úvahy o náboženském tmářství.

Pokud mám hodnotit toto období, bylo nejnebezpečnější a nejzáludnější. Člověk žil v absolutní izolaci. Zprávy z venku nebyly téměř žádné. Jednou mi jeden civilní zaměstnanec řekl, že o mně vysílala *Svobodná Evropa*. Ještě jeden zajímavý příběh z tohoto období: Brigádyr Jantula, který byl ze začátku ke mně velmi nedůvěřivý a nepřátelský se vrátil jednou po víkend z opuštěného (přerušení trestu) jako vyměněný. Vzkázal mi, abych v době svačiny přišel za ním. Nikdy to nebylo milé setkání. Tak jsem tedy o přestávce za ním, celkem s nechutí, zaskočil. „Mám tě pozdravovat od Pavla!“ Nevěděl jsem, co tím myslí. „No přece od Pavla Landovského!“ Otázkou je, jak k tomu došlo, ale během víkendy se někde setkal s *Landákem* a ten, když se dověděl, že je v Libkovicích, vzal svého *Saaba* a odvezl ho zpátky do věznice s tím, ať mne pozdravuje. Od té doby na mě mnou brigádyr držel ochranou ruku. Když jsem to připomněl Landovskému po revoluci, už si na to nepamatoval, ale mně to tehdy hodně pomohlo.

Co se týká pracovního zařazení dělal jsem elektrikáře a energetika. Předstírat, že pracuji bylo to nejhorší. Čas se neuvěřitelně vlekl. Den byl věčností. Prakticky nebylo ani s kým hovořit. Bylo pár výjimek. Jednou z nich byl Slávek Habich, který měl na svém stole velkú nápis křídou *Plastic People of the Universe*. Seděl za nevinnou výtržnost při odvodu branců. Nikdy se již z vězení nevzpamatoval a až do roku 1989 většinou seděl. Po roce 1989 mně napsal. *Myslel jsem, že budu do konce života sedět, ale teď nevím, co se životem. Za krátko na to spáchal sebevraždu*. Podle mne to byla jedna z posledních obětí komunismu.

Bory

Hned po Novém roce a po neúspěšné zkoušce na alkohol, mně jednoho dne oznámili, abych se připravil na eskortu. Eskorty byly dvojího typu. Jedna, že se jele k soudu nebo k nějakému řízení a vězeň se vracel na svou základnu. Druhá, že je přemístěn do jiné věznice. Původně sice byla předstírána první verze, ale když jsem dostal s sebou i osobní věci, tak jsem zjistil, že se jedná o druhou verzi. Znamenalo to začínat znovu od začátku. Peníze, které jsem vydělal prošly měnovou reformou. To jest, že mně byly odebrány a dostal jsem je až při výstupu z vězení. Nikdo z rodiny pochopitelně nebyl informován o mém přeložení. Když jsem po kriminále jel jednou stopem, řidič, který mne vzal, měl puštěnou rozhlasovou stanici *Hvězda*. A tam byl komentář o tom, že v Americe někoho přeložili z jednoho vězení do druhého a neoznámili to jeho rodině. Poznámel jsem. „U nás to snad oznamují?“ Pán mne poučil, jak u nás to rodině do tří dnů sdělí. Bylo mu vše jasné.

Během eskorty jsme nocovali v Litoměřicích a já zjistil, že mezi mými osobními věcmi bylo i několik stovek dopisů z celého světa. Byla to akce *Amnesty International*. Pečlivě jsem si je přečetl.

Po příjezdu na Bory jsem byl zařazen na pověstné šatony. Místnosti, kde se vězňové zaučovali, se říkalo *předpekli*. Na zaučení byl týden. Měl jsem sedět u plynového hořáku a tmelit nebo přetmelovat, což nebyla fyzicky tak náročná práce jako práce točiče. Tmelení spočívalo v tom, že vězeň přilepil na hroty jakéhosi otáčecího hřebene plynovým hořákem korálky. Pokud byl dostatečně zručný, mohl to zvládnout poměrně rychle. Zatím *točič* klikou otáčel osmihranem v brusce nebo v leštičce. Výbojoval jsem si práci *točiče* a při této práci jsem zůstal. Znamenalo to, že jsem po zbytek trestu točil klikou v absolutní vlhkosti. V zimě se šlo do vymrzlé haly. V létě skrz sklo pražilo slunce. Omíhodinové normy se někdy nedaly splnit za dvanáct hodin. Brusky se chladily vodou z odpadu, která tekla zpátky na

vězně. Po práci bylo možné si rychle umýt pouze ruce. Přestože vězeň odváděl práci za několik tisíc korun denně, v tehdejší měně měl nárok na sprchu jednou za týden. Pokud musel nadělat, přišel i o toto koupání. Můj první kázeňský trest byl za to, že jsem se myl na umývárnu, což spočívalo v tom, že se vězeň svlékl do naha, namydil se a lil na sebe ešusem studenou vodu, což bylo přísně zakázáno.

Většina vězňů, včetně mne, trpěla kožními chorobami, jedinou mastí, která léčila svědění byla zubní pasta, kterou se vězňi mazali na noc. Pracovalo se šest dnů v týdnu. Pouze noční šichta ze soboty na neděli se nekonala. V listopadu roku 1978 přišel nenasytný národní podnik *PRECIOSA* s tím, že se bude pracovat i v noci ze soboty na neděli. Kdosi objevil v *Zákoníku práce*, že pracující musí mít mezi dvěma týdny nejméně 32 hodin volna. Jelikož se končilo v neděli ráno a znovu se začalo pracovat v pondělí ráno, bylo to pouhých 24 hodin. Při první nedělní noční šichtě šest vězňů odmítlo na horním patře nastoupit do práce. Okamžitě přišlo bouchací komando a následoval tvrdý postih.

O týden později totéž následovalo na druhém patře, ale v menším počtu. Když došlo na naše patro, byla na začátku týdne velice bojovná nálada. Všichni vězňi se rozhodli, že nepůjdou do práce. Sám jsem si nebyl jistý. Ve středu již morálka nebyla tak bojovná, ve čtvrtek a v pátek již bylo jen pár rebelů a v sobotu se vězňové seřadili a poslušně nastoupili do práce.

Jako jediný jsem odmítl, když to viděl Antonín Dobner, připojil se ke mně. Očekávali jsme bouchací komando, ale to tu noc nepřišlo. Bory byly zpacifikované. Kapitán Berkovec si mne ale vychutnal. Počkal do 27. listopadu 1978 a pak mne nechal sfárat do díry na třicet dnů. Znamenalo to, že jsem strávil vánoce, na které se vězňové těší, na uzavřeném oddělení. Když jsem si na nedodržování *Zákoníku práce* stěžoval dozorovému prokurátorovi Volkovi, vyřídil moji stížnost jako neopodstatněnou, ale nakonec se přece jen podařilo vybojovat to, že po nedělní noční šichtě následovala až pondělní odpolední, takže bylo skutečně 32 hodin volna.

Když jsem přišel na Bory a byl jsem v tzv. přijímací, naprosto bez prostředků, najednou mně někdo podal ze spodní postele zapálenou cigaretu jako projev solidarity. Později jsem se dověděl, že se jmenuje František Pitor. Odbojář z války, vězeň z padesátých let, signatář *Charty 77*. Ten mě později poučil, že žádat o podmínečné propuštění je vlastně přiznání viny. Znamenalo to neuvěřitelné osvobození nejen vnitřně, ale i v tom, že Stb o mne přestala mít zájem a já jsem přestal mít zájem o kázeňské odměny.

Hned po příchodu jsem se seznámil s dvojicí Macháček – Laštůvka. Aleš Macháček dostal tři a půl roku, zatímco Laštůvkovi to o rok snížili. Častokrát okolo mne je legenda, že jsem propašoval tranzistorové rádio na Bory. Není to pravda. Tranzistorové rádio propašoval na Bory Aleš Macháček a dokonce dvakrát. Poprvé při návštěvě, po druhé již na zakázku. Rádio v mýdlové krabici a se sluchátkem do ucha zhotovil inženýr Panenka, který před tím odešel z Borů. Měl jet do Ameriky, ale někdo před odjezdem ho udal, že na obraz Husáka z druhé strany nakreslil při závodní mejanu na rozloučenou panáčka, jak kouká přes zeď. Pavel Panenka si občas postesknul: „Zajímalo by mne, kdo tam jel místo mne?“

Přes nelidské pracovní podmínky, jednalo se na Borech skutečně o fešácký kriminál. Denně se probírala politická situace. Jednou za měsíc byl přísun zpráv z venku, protože jsme byli rozděleni do tří skupin a návštěvy byly jednou za měsíc, prakticky nekontrolované. Po získání tranzistorového rádia každý večer někdo z nás poslouchal Hlas Ameriky.

Někdy to bylo skutečně kuriózní situace. Když přišel přístroj inženýra Panenky, dostal jsem za úkol rádio prozkoušet. Zalezl jsem do místnosti, kde se skladovaly kýbly a smetáky, naladil jsem BBC. Zatím však nastal venku cirkus a bachaři nařídili zavřít cely. S nasazením života jsem očekával, co je nového a z českého vysílání BBC se ozval napínavý komentář o ekonomické situaci v Albánii. Po vyslechnutí této pro mne zajímavé informace jsem se musel dostat zpátky na celu. Opatrně jsem otevřel dveře a sledoval prázdnou chodbu, kterou kontroloval chodbař Róm Pešta. Přišel jsem jako duch k němu a říkám. „Pane Pešto, mohl byste mi otevřít dveře!“ Pešta se stačil v šoku pouze zeptat: „Kde jste se tu vzal pane Březino?“ S vážnou tváří jsem mu odpověděl. „Víte, pane Pešta, já dokážu procházet skrz zeď!“ Šokovaný Pešta, který to dotáhl na vojně až na četaře, mně otevřel dveře a já mohl sdělit informace o Albánii svým spoluvězňům.

Jindy přišel Zdeněk Škočdopole: „Viděli jste to. Dávali Davis Cup a v Římě měl někdo transparent: *Svobodu politickým vězňům*, ale nevím jestli jsem to dobře viděl. V pondělí však přišly noviny s velkým titulkem: *Provokace v Římě*. Zdeněk viděl dobře.

O tom, že na Borech bylo asi velmi málo bonzáků, svědčí i skutečnost, že Karel Dostál se tam dokázal několik dnů pohybovat zřetovanými vězňůky to za něj někdo u mašiny odmakal, než se dostal na Vánoce roku 1978 na díru. Skutečnost, že ho nikdo nenabozoval, je dostatečně výmluvná. Karel jednou nebyl na rozcvičce. Když ho bachař načapal, tak tvrdil, že byl a argumentoval: „Běžte se zeptat Aleše Březiny, ten nikdy nelže a ten Vám to dosvědčí!“ Docela jsem se při tom zapotil. Později, když jsem nad tím přemýšlel, asi bych odpověděl, že to není moje práce hlídat, kdo byl na rozcvičce...“ Naštěstí tentokrát měl stejný názor i bachař Matyaska řečený *Brejlička*.

Jednou ze záhad je hladovka Petra Cibulky. Petr Cibulka byl na jiném oddělení než já a měl pocit, že je terorizován. Jestliže jsme třeba s Alešem Macháčkem chtěli spát při otevřeném okně, on byl terorizován tím, že ho nutili spát při otevřeném okně. Jeho požadavky se nám zdály naprosto nesmyslné. Obzvláště snaha dostat se na pátý úsek, kde byly sice lepší podmínky, ale hlavně psychopati. Hrůza z toho, že by byl na nás použit *ruský systém*, byla větší než makat na šatonech. Jeho motivace byla zřejmě jiná, než jakou uváděl při vyhlášení hladovky. Skutečností bylo, že snad překonal

československý rekord a že hladovku vydržel přes čtyřicet dnů.

S Alešem Macháčkem jsme se tehdy dohodli, že by bylo naprosto nesmyslné, abychom oba vyhlásili hladovku. Navíc Macháček již měl s hladovkou zkušenosti z vazby, kdy ji držel několik dnů. Přestože jedním z hlavních pravidel vězeňského řádu je, že odsouzený nesmí podávat stížnost za jiného odsouzeného, vyhlásil jsem solidární hladovku. Na rozdíl od Cibulky jsem ji však vyhlásil na pouhých pět dnů. Bylo mně jasné, že ji mohu prodloužit, ale musel jsem mít cestu, jak z toho ven.

Odevzdal jsem stravenku a byl jsem uzavřen na hladovkářskou celu, která byla na zvláštním oddělení vedle cely Petra Cibulky. Chodbař, který tam byl, mě dokonce na chvíli k Cibulkovi pustil. Viděl jsem

Publicista František Čuňas Stárek a nás spolupracovník Miroslav Petr na sympoziu v Hradci Králové

skutečně kostlivce, tak jak jsem to znal na fotkách z koncentráku.

Během hladovky se každou chvíli otevřely dveře a bachař se mne zeptal, jestli budu *papat*. Odpoledne jsem dostal zprávu, že byl obrovský poplach a že Cibulku odvezli do nemocnice. Pochopitelně, jsem nemohl dát najevo, že o tom vím. *To mně museli říci oni*, tak jsem pokračoval v hladovce, ale již s jistotou, že pátý den skončím.

Třetí den mne předvolali k zástupci velitele, k majoru, který se mně představil jako Červený, což je kuriózní jméno. Ten mně sdělil, že jsem Svědek Jehovův. Snažil jsem se vysvětlit, že jsem jiného náboženského vyznání. Pak se zeptal, proč tam jsem. Vysvětlil jsem, že mám obavy o zdraví Petra Cibulky. Dělal jako, že to jméno slyší poprvé. Chvilí jsme hráli tu šaškárnu, jako že nevíme, o co se jedná. Pak předstíral, že telefonuje sestře na zdravotní oddělení. „Cibulka, ten zde není a kde je... V nemocnici... A kdy tam byl převezzen... V neděli... Tak je o něho postaráno...“ Pak se obrátil na mne a řekl: „Tak o Cibulku bylo dobře postaráno, jako bychom se postarali i o vás.“ Vy jste vyhlásil hladovku v pondělí, čili jste ji vyhlásil neoprávněně, protože Cibulka už byl dávno v nemocnici, žádám tady poručíka Pirocha, aby vás potrestal. K třiceti dnům korekce jsem dostal ještě patnáct dnů samoty za to, že jsem se během hladovky natáhl na pryčnu. To už bylo před výstupem.

A na samotce se mi podařilo napsat pár slušných povídek, které v roce 2012 vyšly v knize *Řetěz bláznů*. Ironií bylo, že jsem je poslal ven přes poručíka Pirocha, tomu se prý líbily. Piroch se stal po revoluci náčelníkem věznice.

Jednou jsem cvičil vkleče jógu a do věznice vstoupil dozorce s podivnou hodností nadporučíka. Vyděsil se, jako když muž vstoupí do místnosti, kde je nahá žena. Rychle zavřel, pak se ozvalo zaklepaní. To už jsem stál a tento nadporučík mi řekl: „Já vím, že se potřebujete modlit, ale dělejte to v soukromí, tady byste s tím měl problémy, nejen od vedení věznice, ale i od ostatních vězňů. Máte nějaké potíže?“ Odpověděl jsem, že mně nepřivedli peníze z Libkovic. „Zkusím vám to zaříditi!“ Měl příliš nízkou hodnost, aby se mu to podařilo, i když druhý den za mnou přišel a řekl, že se v účtárně na to ptal. Věci nebyly černobílé, jak se dnes prezentují i někteří bachaři byli slušní.

Díky Mirovi Petrovi jsem měl možnost si přečíst tzv. *svodky* z Borů a tam jsem se dočetl, že jsem vyhlásil hladovku, protože jsem chtěl přemístít na jiné oddělení. Pochopitelně, že nenapsali skutečný důvod. I vězeňská služba, chtěla vzbudit zdání, že je vše pod kontrolou.

Ve *svodkách* bylo třeba, že si vězňové stěžují na rostoucí ceny, ale vězňům byly ceny venku naprosto lhostejné. Pokud však historici budou zkoumat historii podle těchto dokumentů, je nebezpečí, že dostaneme zcela zkrslý pohled na období normalizace a o vězení v té době.

Je ironií, že ani Antonín Dobner ani Aleš Macháček nedostali uznání třetího odboje, zatímco někomu k tomu stačilo podstatně méně.

Robert Sedláček řekl na festivalu v Plzni. „My filmaři se nesmíme nechat terorizovat historiky. Pro mne znamenalo více vidět nejsledovanější film z roku 1951 *Dovolená s Andělem* než všechny prohlášení ÚV KSČ z té doby.“

Otázkou je, co považujeme za fešácký kriminál. Václav Havel byl ve větší izolaci než jsme byli my a také pod větším dohledem. Přesto slyšíme velice často, že měl fešácký kriminál. Pro Pavla Wonku byl zničující i domácí kriminál – ochranný dohled, kombinovaný se systematickou šikanou. Pro Slávka Habicha byly likvidační Libkovic.

Totalitní systém v době normalizace neutočil totiž tolik na fyzického člověka, jak tomu bylo v padesátých letech, ale na svědomí jedince a pokud člověk nechtěl udělat kompromis se svým svědomím, byl to nerovný zápas. Emigrace v mém případě nebylo vítězství, ale pouze jakási bezbranková plichta.

Aleš Březina, Foto: M. Gabánková – Hradec Králové

Vůně kávy z bývalé Ferdinandovy třídy

Mám hodně ráda dobrou kávu a zažila jsem si i situaci, kdy v Praze nebylo moc míst, kde si ji člověk mohl dopřát – tak takováto doba je už našťastí definitivně pryč a nové kavárny vyrostly rychlostí blesku. Jsou hezké, milé, na zajímavých místech i s dobrou nabídkou, ale samozřejmě, že takovým kavárnám, jaké vznikaly před a v první republice se vyrovnat nemohou. Každopádně se domnívám, že mezi ty nejužasnější patřily určitě kavárny *Slavia*, *Louvre*, *Unionka*, *Demínka*, *Národní*, *Imperiál*, *Savoy*, *Arco* a samozřejmě další. O některých jsem už psala, ale teď to ještě trochu rozšířím.

Staré kavárny jsou jedna krásnější než druhá, jedna zajímavější než druhá a všechny s charakterem doby, ve které vznikly. O Slavii jsem už kdysi podrobnou novinovou zprávu uvedla, takže dnes jí věnuji jen nepatrnou vzpomínku. Je na nádherném místě Prahy, od kavárenských stolků lze pozorovat nejenom život na chodnicích, ale lze zabloudit pohledem i k Národnímu divadlu, Vltavě, k Petřínskému vrchu a Pražskému Hradu. Je po zdařilé rekonstrukci a samozřejmě, že její interiérovou dominantou je stále Olivův obraz „Piják absintu“ – i když dnes už jen jeho kopie. Ještě taková zvláštnost, pití absintu sem putovalo z Francie a dočetla jsem se, že se tomuto alkoholu zase tak moc neholdovalo, jak se dnes tvrdí, hlavně to ale byl hodně módní nápoj a tak se do doby první republiky nadšeně zapojil. Pod Olivovým obrazem sedával Nezval, Teige, Seifert, oba Čapkové, Špála a další. V Seifertově knize *Všecky krásy světa* se lze dočíst: *Už si ani nevzpomínám, co nás přimělo, že jsme opustili vlídnou a pohostinnou Národní kavárnu a její zakouřenou atmosféru vyměnili za kouř a pach ve staré herecké Slavii. Sedávali jsme tam u okna vedoucího na nábřeží a trochu popíjeli absint. Byla to malá koketérie s Paříží. Nic víc.*

Kavárna Slávia

Do kaváren chodívala velká plejáda tehdejších spisovatelů, novinářů, umělců a ti zde nejenom popíjeli kávu, ale i tvořili, vedli diskuse, hádali se o svoje názory, po střetech nazlobeně odcházeli, aby hned příští den zde byli znovu. Chodili sem i politici, bankéři, majitelé podniků, herci. Byla to nadmíru pestrá společnost a logicky zde vytvořila rozsáhlé podhoubí pro generace pozdější. V kavárnách platily zvláštní nepsané zákony – u jedné kávy se mohlo sedět nekonečně dlouho, kavárník dobře znal svoje hosty a dělal vše proto, aby se v jeho kavárně cítili dobře, mnohdy vypomohl i s útratou. Číšníci byli ochotní, inteligentní, ovládali cizí jazyky, věděli přesně jaké noviny ten, který host čte, totéž platilo o časopisech. Úžasný kavárenský rozkvět se dá zaznamenat v době secese, v té totiž nevznikaly jen obrovské dámské klobouky, zdobené mašlemi a květinami, nádraží, veřejné osvětlení, v té době vznikaly ty nejkrásnější kavárenské podniky s dokonalou kávou a množstvím zajímavého zahraničního novinového čtiva. Hodně se té krásy vytratilo, jak šla dál doba, mnohé z kaváren zanikly jako například slavná *Unionka* anebo *Tůmovka* a jen ti nejstarší dovedou ještě určit místo, kde vlastně stávaly.

Zůstaneme nadále na Ferdinandově, dnešní Národní třídě a vstoupíme do Národní kavárny, která pochází z roku 1896. V roce 1923 prošel celý dům rekonstrukcí a od tohoto data se Národní kavárna stala moderní pražskou atrakcí. Sloužila jako lidový hostinec i jako setkávání velkoměstské elity. Zapsala se do dějin i tím, že zde vznikl *Devětsil*, spolek české kulturní avantgardy. Největší slávu zažívala v letech 1923 – 1928, tehdy se zde bylo možné setkat prakticky s každým, kdo v české kultuře něco znamenal. A protože už neexistovala kavárna *Unionka*, většina jejich hostů se přestěhovala sem. Takže zde začal sedávat Nezval, Čapkové, Halas, Hrubín, S. K. Neuman, Dyk, Bass, Peroutka, Vančura a další. Po únoru 1948 patřil celý dům Svazu spisovatelů a z kavárny vznikla jakási galerie výtvarného umění. Obnova začala až 2007 po vyřešení restituace a v roce 2013 proběhla komplexní rekonstrukce, která znovu navodila finální design první republiky. Dnešní interiér je příjemný a vhodně připomíná tehdejší slavné hosty, jejichž citáty zdobí stěny kavárny. Chodívám tam, líbí se mi tam, chutná mi jejich káva a Rulandské šedé a kamarádce Modrý Portugal. Sedáme u stolečku, od kterého vidíme na citát pana Ferdinanda Peroutky a Vítězslava Nezvala a přes sklo pozorujeme po chodníku chodící lidi a povídáme si o všem a o ničem, protože od toho jsou kavárny.

Velectěnému obecnstvu! K nastávající kavárenské sezoně dovoluji velect. p. t. obecnstvo upozornit na svou nově zřízenou kavárnu „Louvre“ v Praze, Ferdinandova třída, s uctivou prosbou o věnování vážené přízně. Závod můj, co do rozsáhlosti a moderního zařízení jest jediný svého druhu v Rakousku-Uhersku. Proše velectěné p. t. obecnstvo, by podnik můj lask. svou návštěvou ráčilo podporovati, trvám v plné účtě Adolf Pelc, majitel kavárny Louvre. Takovýto inzerát se objevil v Praze v roce 1902, kdy se otevřela honosná kavárna *Louvre*, dnes Národní třída 22. Kromě samozřejmého dokonalého občerstvení nabízela kavárna i neméně dokonalé kulturní a společenské využití. Každý den se konaly koncerty, směrem do dvora měli hosté k dispozici herny karet a šachů a biliárové síně s 11 stoly, což představovalo naprostou výjimečnost kavárny. Začal se zde logicky scházet Pražský biliárový klub. Klientelu kavárny kromě uměleckých a spisovatelských špiček jako Zrzavý, Váchal, Pacovský, Kafka, tvořili i mnozí ze světa vědy, za které jmenuji Alberta Einsteina. *Louvre* byl s oblibou vybírán pro nejrůznější umělecké akce, takže zde v roce 1925 založili čeští spisovatelé pod vedením Karla Čapka Československé centrum PEN klubu, později zde vznikl Pražský lingvistický kroužek

a našlo by se toho mnohem víc. Kavárna na sebe strhla, a právem, i pozornost světovou, v dokonalém domě s obrovskými okny a zrcadly, s nadčasovým vybavením – to vše jí dělalo bezchybnou reklamou ve světě.

Louvre -historické foto (internet)

Všechno se zničilo v únoru 1948, dokonce cenné vybavení bylo vyházeno okny na chodník. Komunisté promyšleně v ničivé práci pokračovali, novým nájemcem se stal státní podnik Potrubí. Teprve v roce 1991 začal tehdejší podnik bytového hospodářství hledat změnu a na zcela zdevastované prostory vypsal výběrové řízení. Začala změna pod vedením kavárníka a podnikatele Silvio Spohra – mnoho roků překonával těžkosti, ne zcela šťastně zvolil svou první koncepci, jejímž výsledkem byla jakási americká kavárna – lidem se to nelíbilo. Teprve druhý pokus vyšel a to s vazbou na prvorepublikovou tradici, a nový *Louvre* byl znovu na světě a trvale si získal lidskou přízeň.

Žádný oficiální konec moje povídání mít nebude, protože u kaváren prostě konec udělat nelze, jsou další a další, o kterých je možné přemýšlet, třeba je navštívit a při šálku kávy si udělat pár poznámek k článku dalšímu. Vždyť právě v kavárnách vznikalo hodně novinových fejetonů, povídek, tak proč bych se o to neměla pokusit i já. A proč bych vám zase o tom někdy nenapsala, napíšu, a ráda!

Jana Fafejtová – Praha

Jelena Jedličková: Obrazy

Z vernisáže 3. května v Muzeu Beskyd Frýdek-Místek. Výstava na místním zámku potrvá do 14. června 2018. Na snímku malířka před jedním ze současných obrazů (www.museumbeskyd.com).

Foto: M. Gabánková

Přírodovědná exkurze v době mediální

Patnáctý duben 2018 byla neděle a řada přátel přírody nemohla dospat. Nebylo tomu však proto, že by je trápila odpověď na otázku, zda Andrej Babiš sestaví v pondělí novou vládu a zda pro ni získá dostatečnou parlamentní podporu, ale proto, že je čekala přírodovědná exkurze s východočeskou odnoží Společnosti pro trvale udržitelný život (STUŽ) do Národní přírodní rezervace Libický luh. A navíc napětí stupňovala nejistota ohledně zdejší dominantní kytičky *dymnivky duté*, konkrétně ohledně toho, zda-li se nám odhalí v celé své rozkvetlé kráse a početné hojnosti, nebo zůstane ještě přikrčená mezi loňským křupavým listím, kteréžto celý tento největší český lužní les během zimy přikrýti ráčilo. Stačilo však krátce juknout do lůna rezervace a bylo jasno. Koberec z fialových a bílých květů působil na všechny jako magnet. Naše zahraniční přátelé z Černé Hory a Brazílie nevyjimají. Ti poslední jmenovaní si při teplotě 25 stupňů Celsia užívali bezpečné české přírody upnutí ve flanelkách – inu takhle prý vypadá brazilská zima – beze strachu z piraň, aligátorů, anakond a jaguárů a všeliké té tropické jedovaté havěti. Suma sumárum, užívali si všichni. A tak ani v tomto stádiu uvolnění nikoho nermoutily hluboké vrásky zchváceného premiéra v demisi jednajícího stále o naši skvělé budoucnosti. Neboť, alespoň tak se to zdálo, na dymnivky neměl tento dojemný obraz otcovsky ustaraného politika pražádný vliv, a na účastníky exkurze jakbysmet.

Ale buďme upřímní, zas tak úplná přírodní idylka to nebyla. Jo, už jsme prostě takoví – vždy hledáme nějaké to napětí, nějaké to vzrůšo. *Dymnivky* nestačí. Jsou sice fotogenické zprava i zleva a je jich čím dál víc, ale... A co takhle další ikona zdejšího luhu, kriticky ohrožený *koryš listonoh jarní*? Najdeme alespoň jednoho? Jednoho jediného? Království za listonoha!

Budiž, ale snad bychom při tom detektivním pátrání po listonohovi mohli objevit i něco jiného přírodně zajímavého. - A stalo se. Nuže, určitě bychom neměli opomenout jeho příbuzného – *žábronožku sněžní*. V tůňkách si lebedí i čokkové, okružáci a také *přikopník*, *znakoplavka*, *chrostici* a naše největší ploštica *jehlanka válcovitá*. Její velikost XXL vzbuzuje obdiv, ostrozakulacené jméno pak postranní laické dohady.

Doposud plně neolistěné koruny stromů usnadňují pozorování našich opeřenců. Ani jejich hlasy nelze přeslechnout. Alespoň uchem zkušeného ornitologa. Svoji přítomnost tak prozradí *strakapoud prostřední*, *lejsěk bělokřký*, *střízlík obecný* a *pěnice černohlavá*. Výsoko nad námi krouží *moták pochop*. Zamotat hlavy dokáže i slavný zdejší obyvatel *čáp černý*, který se tu v lese už zabydlel. Mediální konzument je schopen odpřisáhnout, že výhradním hnízdním teritoriem dravého jestřába je dnes moskevský Kreml (dříve Bílý dům, Pentagon, izraelský Tel Aviv). Účastníci exkurze však mohou potvrdit, že k dalším takovým místům na naší planetě se řadí i Libický luh, byť bez oné mediální pozornosti.

Zůstaňme tedy v této čarokrásné přírodě, která nabízí i občerstvení v podobě divokých česneků. Sliny se sbíhají především na česnek medvědí. Inu, kde nejsou medvědi, cítí se člověk hned pánem, že? A abychom nezůstali jen u onoho úchvatného tepichu *dymnivek*. Probuzená jarní příroda se i tu může pochlubit dalšími rodícími se květy. Kupříkladu orseje jarního, plicníku lékařského, sasaneč a lechy jarní.

A nakonec tajemka: stydlivý *listonoh* se ani v té poslední tůňce neukázal. Ostatně patří podobně jako Andrej Babiš mezi žijící fosílie. A ke všemu se také těžce prosazuje, ba co víc, nejraději by s politikou neměl nic společného, kdyby jej okolnosti nedonutily (v tomto případě likvidace stanovišť při stavbě dálnice D11). Znalci říkají, že si na jeho zjevení, tedy *listonoha*, budeme muset počkat třeba i deset let. No vida, jestlipak si za tu dobu někdo vzpomene na Andreje Babiše, fosílii v demisi?

© - miroslav petr - duben 2011

Fiddler's Dell Bar & Grill

Fully Licensed

Family owned & operated since 1954

European & Canadian Cuisine

Slovak and Szegedin Goulash with Dumplings,
Fried Cheese, Schnitzel, Jaeger Schnitzel,
Chicken Paprikash, Perogies.
and many more items on the menu.

Sun. Mon. Wed. Wings Night & Daily Specials

20 Domestic & Imported Beers on Tap.
Pilsner Urquell, Czechvar.

Watch all Sporting Events on 6 TVs.
Heated Patio with TV.

781 Annette Street @ Jane Street
Toronto ON M6S 2E4
Jozef Karol Tel. 416 767 8882

PORTRÉTY, KRESBY, OLEJOMALBY, KOLÁŽE

Matyáš - pastel 2018

MARIA GABÁNKOVÁ

TEL.: (416) 535-8063

www.paintinggalleries.net

e-mail: gabankova@paintinggalleries.net

O'uknutá Ethiopie

2. pokračování

Den oslav podle místního zvyku bývá zakončen společnou večeří, kávou a popíjením *-tej-*, velmi chutného medového vína, zdejší specialita, které dříve bylo servírováno pouze etiopským králům a jejich dvoru. Lahodná, sladká chuť, ale pít s opatrností, je to prý zrádný mok, vím svoje! Tohle všechno jsem se dozvěděla, když jsem kráčela v procesí a nikdy jsem neměla nouzi o mladé příjemné společnosti, jeden odešel, druhý hned přišel a všichni chtěli se mnou konverzovat. Zeptala jsem se jich, kde se naučili mluvit anglicky, ale dostalo se mi vždy jednoznačné odpovědi - konverzaci s turisty. I oni mají své sny o životě a věří, že znalost angličtiny jim k tomu pomůže. Ocenila jsem jejich snahu být někým a nebát se poprat s životními okolnostmi. Nikdy nebyli dotěrní, byli sdílní, nechala jsem je povídat a dozvěděla jsem se i plno užitečného, ale když došlo na společné focení a číslo mého mobilu, tak to jsem odmítla. Mimo jiné mi doporučili, abych si zašla na večeři do autentické tradiční restaurace hned v blízkosti mého hotelu. Hlad se ozýval, nelenila jsem a místo našla. Dřevěná osmihřanná budova s bohatě vroubeným stropem, vytříbenou vnitřní dekorací a lavice pokryté koberci byly rozestavěny kolem zdi. Před nimi kulaté proutěné stoličky v národních barvách a pokud nebyly používány, byly přikryty bílým vyšívaným plátnem. Další sedačky byly volně roztroušeny kolem. Bohužel, uvnitř nebylo volného místa, takže jsem si sedla na lavici u hlavního vchodu se zelenou trávou na podlaze kolem mne. Zřejmě víra v její dobro je u obyvatel velice silná, neboť jak jsem viděla, bývá často neodmyslitelnou součástí zavedených malých podniků. U vedlejšího stolu seděli dva muži a popíjeli medové víno, jeden z nich byl šéf požárníků v Addis Abebě, druhý jeho zástupce. Zřejmě oslavovali úspěšný den bez požárů. Naproti mně seděla na malé stoličce dívka a před sebou měla veškeré své *nádobičko* k přípravě kávy. Na všechno jsem měla chuť, ale i hlad. Základem etiopské kuchyně je *injera*, velká kulatá, pórovitá, houbovitá placka/lívanec, přirovnala bych jí k dobřela vypraným českým drzkám, je malinko nakyslé chutě a podle toho z jaké mouky je vyrobena, tak je i zbarvena. Od tmavší šedé až skoro k bílé, která je tou nejjemnější a prý i nejchutnější. V hotelu k snídani byly světlé, ale za to v pouličním bufetu jsou podstatně tmavší. První sousto je určitě zkušeností, na kterou se nezapomene. V Etiopii se příborů nepoužívá, jí se pravou rukou ze společného talíře a uvnitř v jídelně jsem odkoukla, jak taková rodinná večeře probíhá. Na kulatém stolečku je položen veliký talíř pokrytý *injerou* a na ní je posazeno šest až sedm kopečků různých pokrmů. Stolovníci sedí kolem a každý u své strany placku uždibuje a s tím kouskem si pak nabírá jídlo. Platí etiketa, neber od druhého, jez co máš před sebou, po chvíli se talíř otočí. Etiopani rádi jedí, milují maso, ale stejně jako muslimové nejedí vepřové a každou středu a pátek drží postní dny, dobré pro vegetariány. Požárníci mi poradili, objednala jsem si čočkové kari. Velký kulatý talíř pokrytý *injerou* a na ní kopeček s objednaným jídlem. S kuriozitou nejdříve ochutnávám injeru a dva páry očí intenzivně sledují moji první reakci...

Ze zdvořilosti sním několik soust, dál už nemohu, příliš jiná chuť pro mne. Moji sousedi se trochu zklamaně na mne podívali, ukazují *-tak, tak* - ale s ubíhajícími dny jsem si na ní zvykla, ale přiznávám, když jsem mohla, tak jsem si raději vzala něco jiného. Je to jedna z prvních otázek, „jak ti chutná injera?“, když se potkají turisté. Na řadu pak přišlo kari, ale po prvním soustu jsem hned volala o vodu. Etiopani si potrpí na pálivé pokrmy, jeden má na jazyku hned oheň a tak to bylo i s mým kari. Požárníci se tentokrát smáli, měli se mnou aspoň trochu legrace! Volám servírku, hledám opět v jídelním listě, mám stále hlad!! Šéf od hasičů mi doporučil sekaný špenát smíchaný se suchým tvarohem a máslem. Zajímavá kombinace, dobrá, vyzkouším, ale ne s plackou, ale s toustovým chlebem a požádala jsem též o vidličku. Po půl hodině čekání, byla jsem už pořádně vyhládlá, mi dívka přinesla talíř s kopečkem zelené hmoty a vedle dva toasty. Co se týče vizuálního dojmu, tak na tom by měli zapracovat, anebo jít do Thajska na vyučení, ale i tak s odvahou se do špenátu pouštím a opět mě zvědavě sledují dva páry očí...

Palec nahoru, najedla jsem se s chutí a hned jsme si k tomu přiřekli. Sekaný špenát se tak stal mým častým pokrmem, i jeho název – *gomen* – jsem si zapamatovala. Za to medové víno – *tej* – hned po prvním loku mě moc chutnalo. Přiměřeně silné i sladké, vskutku medové. Popíjeli jsme a srdečně i otevřeně se bavili, oba mluvili velmi dobrou angličtinou. Vyzdvihla jsem nízkou kriminalitu v jejich zemi, povinnou školní docházku, mluvili jsme, ale jsme bohužel, o stále vysoké nezaměstnanosti hlavně mladých mužů, ale hrdě mi říkali, že *na dobré časy se už blýská*. Etiopské císařství, známé též jako *Habeš*, byl africký stát rozkládající se na území dnešní Etiopie a Eritreje. Existoval přibližně od roku 1137. Císařství, jako etiopské státní zřízení se udrželo až do roku 1974, kdy byla vojenským pučem monarchie svržena a poslední vládnoucí císař, *Haile Selassie*, uvržen do domácího vězení, kde za pár měsíců na to umírá. Probírali jsme i krušné období Červeného teroru následujícího po puči, kdy byla nastolena vláda marxistického *Derg* režimu, v čele s plukovníkem *Mengistu*. Následovaly popravy tisíců obyvatel, udeřil hladomor. Až v roce 1991 Etiopská revoluční strana lidu se zmocnila Addis a plukovník *Mengistu* prchá ze země.

V současné době je Etiopie federálním demokratickým státem, i když v praxi je řízena jen jednou politickou stranou. Opoziční strany tvrdí, že nemají šanci výzvy. Zdůraznila jsem, že jako národ právem mohou být velmi hrdí, že si svoji samostatnost dovedli uchovat a nikdy ji neztratili, zvláště když 80. léta 19. století byla ve znamení *rvačky o Afriku*. Italové se už tehdy snažili připojit Etiopii ke svým koloniím, ale italské sbory v roce 1896 utrpěly těžkou porážku a vítězství Etiopců vzbudilo tenkrát pozornost celého světa. Velmi zdvořile mi poděkovali, že se zajímám jednak o jejich historii, ale i o jejich současný život v zemi. Bylo vidět, že je moje slova potěšila. Čekala jsem na kávu a *moji* požárníci se mnou. Dala jsem jim půlku své karafy s vínem, sice lahodné popíjení, ale nechtěla jsem riskovat, že se opět ztratím a s policejním doprovodem přijdu opět do hotelu, haha, ale ráda jsem tento královský mok ochutnala.

Etiopie si opodstatněně uplatňuje nárok být domovskou zemí výběrové kávy, zemí jejího zrodu, tady rostly a byly objeveny divoké keříčky s červenými bobulemi - kávy, zvané *Arabica*. Traduje se, že někdy mezi 5. až 10. stoletím, v etiopském království *Kafa* jednou jeden pastevec, jménem *Kaidi*, zpozoroval, že když ovce okusují určitý keř, stávají se vzrušené *a jako by do nich život vjel*. I on sám pak bobule ochutnal a dostavil se stejný účinek. Zmínil se o svém poznatku v místním klášteře, ale pastýř byl napomenut, že se určitě jedná o ďábelské ovoce a veškerý porost byl zapálen. Tím se ale najednou provonělo celé okolí a aromatická vůně kávy si podmanila i původní odporce. Brzy nato mniši začali bobule sušit a posílat je do dalších klášterů široko daleko, kde kněží vysušená zrnka opět zvlhčovali namáčením do vody, jedli je, vodu z nich pili a tím se udržovali vzhůru při nočním modlení. Mezitím Arabové začali zrna kávy vyvážet a v 15. století Turci uvařili z upražených zrn kávu takovou, na kterou jsme zvyklí a pijeme i dnes. Z Turecka se káva přes Itálii rozšířila po celé Evropě, Indonésii a dále i do severní a jižní Ameriky. V dnešní době je největším zemědělským exportem dvanácti zemí, včetně Etiopie, stala se živobytím pro více než sto milionů lidí, kteří jsou na její produkci závislí a je po ropě druhou světově nejcennější komoditou.

Největší oblastí pěstování keříčků kávy je na jihozápadě Etiopie, kde ve středu *Kafa Biosphere Reserve*, v kopcovitém terénu roste až na pět tisíc jejích různých druhů. Najdeme zde i první etiopské muzeum – vše o kávě - je to ale i oblast, kde žije až na tři sta druhů savců - hyen, hrochů a dalších. Občas prý africké divoké kočky vykukují z lesa ven a přišli by si zde na své i pozorovatelé ptactva. Též dobrá area pro turistiku. Káva v Etiopii je všudypřítomná, když máte na ni chuť, vždy nějaký kávo-bar najdete, ale s kolísavou kvalitou. Nejstarší a nejnámější v Addis je bar *Tomoca*, kam si určitě každý návštěvník cestu najde. Byl otevřen v roce 1953 a káva se zde stále praží, mele i vaří a její vůně je cítit na dva bloky kolem. Menší prostor, barové stoličky, žádné židličky, několik druhů kávových zrn je ve skleněných velkých nádobách, mlýnky a presy na kávu. Neschází ani, sice již staré, ale stále naleštěné mosazné váhy a regály plné barevných a vkusných půlkilových balíčků s kávou *Arabica* ke koupi.

Jak jsem se zmínila již dříve, Etiopie nikdy nebyla kolonizována, vždy si udržela svoji samostatnost, ale byla něco málo přes pět let okupována Italy, 1935-1941. Sousední státy – Somálie a Eritrea – byly v té době italskými koloniemi a Mussolini, podporován Hitlerem, si k nim chtěl přidat i Etiopii, vklíněnou mezi ně. Tentokrát se mu to na čas podařilo a císař *Haile Selassie* byl sesazen a odešel do exilu. Pro její strategicky výhodnou geografickou polohou a její nejvýhodnější výběžek afrického kontinentu Italové začali vysoce investovat do ekonomie nově získaného teritoria a italská řemeslníci naplňovali města. Zcela určitě však nepočítali a nevěřili v duchem posílený silný národní odboj i s jedním, sice nepodařeným, atentátem v roce 1937 na italského místokrále. Odveta byla brutální, následovalo třídenní střílení, rabování, popravy tisíců civilistů. Odpor vůči okupantům však vzrůstal a v roce 1941 se etiopským vlastencům podařilo, za pomoci Angličanů a Britského společenství národů, se z italské okupace osvobodit. Zprvu to vypadalo, že na místo Italů, teď budou okupanty Angličané, ale domluvou Etiopie opět nabyla svoji samostatnost a císař se vrátil zpátky do země. Krátká přítomnost Italů zanechala silný vliv i na přípravu kávy, takže dnes můžete dostat silné presy a samozřejmě i kapučíno. V Addis jsou ještě i jiné kávo-bary, moderní, stylové, ale nemají a ani nemohou mít onen patinový nádech a atmosféru minulosti. Cesta i do *Tomoca* vedla prachem, ale vůni čerstvě pražené kávy ještě teď cítím...

Její ceremoniální příprava je znakem etiopské pohostinnosti a samotné pozvání k obřadu symbolem přátelství a vážnosti, není však pro ty, kteří pospíchají, anebo kdo chce kávu hned teď. Čerstvě pohozená tráva přináší sebou vůni přírody, opodál voní kadidlo... Za akt slušnosti se považuje od okolo sedících silně vtahovat do sebe jeho vůni a vyjádřit potěšení z příjemného aróma. Žena, sedící na malé stoličce, nejdříve zrnka kávy na pánvi na malém ohništi upraží, v moždíři roztluče, žádný elektrický mlýnek!, a potom kávu v konvici na ohništi uvaří. Ach, ta vůně! Popíjí se z malých porcelánových kalíšků s minimálně třemi mini lžičkami cukru. To bylo pro mne zprvu těžké, já piji kávu zásadně černou, bez cukru i mléka, zkusila jsem to i tady, ale nebylo to ono. Na cukr jsem si rychle zvykla a každý doušek jsem si pak plně vychutnávala. Tradičně se mají vypít tři kalíšky, při čemž ten poslední je podloženo pozhánáním. Častou součástí ceremoniálu je i popcorn kolující kolem. Cestováním po Etiopii jsem byla svědkem a účastníkem několika kávových obřadů a vždy jsem měla pocit mystického oparu a až éterické důležitosti patřící k její přípravě.

Pokračování příště.

Nad'a Humlová - duben 2018

Korunovace se odkládá

Slavia-Plzeň 2:0 (1:0)

Před utkáním 26. kola prvního a druhého mužstva v tabulce nastala kuriozní situace. Pokud by Plzeň uhrála v Praze bod, stala by se mistrem, měla by náskok devíti bodů a v případě, že by i všechna tři zbývající utkání prohrála, při rovnosti bodů by měla lepší skóre ze vzájemných zápasů. Kdyby vyhrála Slavia o dvě branky, fotbalová matematika by hrála pro ni. Takže bylo o co hrát i když nikdo z hráčů na hřišti ani po utkání nevěřil v to, že by Plzeň nabízenou šanci pustila z rukou. Na trávníku to však vypadalo jinak. Slavia se pustila do svého soupeře, i když v útoku nehráli ani Škoda, ani Necid. Hru řídil nenápadně Stanislav Tecl, který již v první minutě vystřelil těsně vedle. Slavia ovládla hru a v 16. minutě po rohovém kopu a hlavičce právě Tecla do nohy Řezníka se Slavia ujala vedení. V takto vypjatém utkání byl opět použit video-rozhodčí, který potvrdil v 52. minutě faul Havla na Sýkora a pokutový kop, který však Stoch neproměnil. Jeho střelu do levé strany nejlepší hráč hostů Kozáčík vystihl. V 56. minutě však již nestačil na Tecla, který ho obešel a zavěsil do prázdné branky. Naděje

pro Plzeň nastala v 67. minutě, kdy rozhodčí Franěk nejprve uznal, později po zásahu video-rozhodčího Adama, odvolal branku Havla. Čtvrt hodinu před koncem přišlo ke slovu ještě jednou video. Tentokrát Stanislav Tecl spadl po souboji s Limberským, rozhodčí nejprve pískl penaltu, ale po shlédnutí videa, ji odvolal. Nakonec 15674 diváků vidělo vítězství a děkovačku Slavie. Po utkání byli k dispozici čtyři hráči obránci Plzně Řezník a Hubník. Shodli se v tom, že Slavia byla lepší v nasazení, Slavii pomohla branka ze standardní situace, ale boj o titul mají stále ve svých rukou, přestože Plzeň hraje na jaře špatně. K videu zaujali neutrální stanovisko. Hlavně vadilo, že není používáno při každém zápase, ale pouze při vybraných utkání. Také nepůsobí nejlépe na psychiku hráčů, když mužstvo vstřelí branku a ta je po několika minutách odvolaná a ze stavu euforie se jde do deprese. K otázce videa proběhla po utkání ještě tisková konference. Zajímavé je, že v případě ofsajdu jde o objektivní situaci a video-rozhodčí posoudí, zda šlo o postavení mimo hru nebo ne, v případě pokutového

kopu, jde o subjektivní záležitost a rozhodčí přehodnotí svůj verdikt podle záznamu na monitoru. Stanislav Tecl, kterému nebyl pokutový kop uznán i trenér Plzně souhlasili, že si rozhodčí Adam počínal u videa správně. Obránce Slavie Jan Sýkora, který byl kromě Tecla k dispozici, vyloučil, že by šlo v souboji o titul o nějaké dostihy. Podle něj má Plzeň dostatečný náskok. Důležitý je souboj o druhou příčku, která by zajišťovala účast v předkole Ligy mistrů. Ve středu pak ve finále Českého poháru Slavia porazila Mladou Boleslav 3:1, když dvě branky vstřelil opět Stanislav Tecl. Ještě nikdy neměla fotbalová HET liga takovou váhu jako právě letos. Podle propočtu sport.cz: pokud všechno dobře dopadne, zajistí hned třem jejím nejlepším klubům přímý postup do skupin některé z pohárových soutěží! Vítězství Slavie ve finále MOL Cupu nad Jabloncem pak nabídlo obrovskou šanci i rivalské Spartě. A zajistilo, že nejsipší i pátý tým z konečné tabulky se podívá do pohárové Evropy.

abe

EXPERIENCE EDENVALE AERODROME
A beautiful place to fly and dine

- Bistro 26 Restaurant
- Hangar Rentals
- Czech Manufactured Ultralight Aircraft for sale
- Self Serve Fuel Station
- Runway Lights
- Automatic Weather Observation Station (AWOS)

EDENVALE Aerodrome **BISTRO 26**

5195 Hwy 26 East | Stayner, ON | L0M 1S0 | Tel: (705) 428.3112
 www.edenflight.com | www.bistro26.ca | info@edenflight.com

For reservations please call (705) 428.4703 or email us at info@bistro26.ca

Plzeň hazarduje s titulem

Fotbalová Plzeň mohla udělat obrovský krok k titulu, místo toho však nabídlá dárek druhé Slavii. V sobotním duelu 28. kola remizovala doma i přes množství šancí se Slováckem 1:1, pokud červenobílí poráží v pondělí Duklu, stáhnou náskok Viktorie na 4 body. Hosté poprvé zahrozili v druhém poločase, když ránu Jurošky po brejku vyrazil Kozáčík na roh. Jenže v 71. minutě přišel pro Západočechy šok. Kozáčík vyrobil obrovskou hrubku v rozehrávce, Kubala ji potrestal - 0:1. Vzápětí se znovu chytal za hlavu Krmenčík, kterého vychytal vynikající Heča. V 78. minutě se domácí dočkali, když se po průniku Kopice trefil zblízka Chorý. Slovácko, které si pomohlo v boji o záchranu, inkasovalo po 611 minutách. Viktoriáni se hnali za vítězným gólem, ten ale

i přes obrovské závary a šance nepřišel. Souboj o titul je tak nadále otevřený. Remízu 1:1 se Slováckem nevydýchali někteří fanoušci Plzně, kteří se po sobotním domácím utkání pokusili dobývat do šatny za hráči Viktorie! Do akce byli povoláni těžkooděnci, kteří příznivcům zabránili k vniknutí do útrob stadiónu. Někteří se i tak dostali na recepci. Ostatní zápasy: Zlín-Olomouc 1:4, Ostrava-Liberec 1:1 a Jihlava-Sparta 0:1.

Na Slovensku v 31. kole Trenčín porazil Ružomberok 3:1, Žilina Trnavu 6:0, Dunajská Streda prohrála se Slovanem 0:1. Ve skupině o udržení: Senica-Prešov 0:0, Zlaté Moravce-Nitra 2:2 a Michalovce-Podbrezová 1:0.

abe/ sport.cz

Česká liga

1. Plzeň	28	18	6	4	48:21	60
2. Slavia	27	15	8	4	44:16	53
3. Olomouc	28	14	10	4	38:21	52
4. Sparta	28	13	10	5	42:25	49
5. Jablonec	27	13	8	6	42:25	47
6. Liberec	28	12	7	9	35:32	43
7. Bohemians	27	9	10	8	29:25	37
8. Teplice	27	8	10	9	30:31	34
9. Dukla	27	9	5	13	31:47	32
10. Slovácko	28	6	12	10	22:29	30
11. Jihlava	28	8	5	15	30:46	29
12. Zlín	28	7	8	13	27:46	29
13. Boleslav	27	7	7	13	27:39	28
14. Baník	28	6	9	13	34:43	27
15. Karviná	27	6	8	13	29:38	26
16. Brno	27	5	5	17	16:40	20

Slovenská Fortuna liga

O titul						
1. Trnava	30	20	4	6	41:20	64
2. Dun. Streda	30	15	9	6	42:31	54
3. Slovan	30	15	8	7	54:35	53
4. Žilina	30	16	2	12	55:48	50
5. Trenčín	30	13	6	11	70:46	45
6. Ružomberok	30	10	10	10	35:32	40
O záchranu						
7. Nitra	30	10	11	9	26:25	41
8. Michalovce	30	10	8	12	33:32	38
9. Podbrezová	30	10	5	15	28:42	35
10. Zl. Moravce	30	8	6	16	37:49	30
11. Senica	30	6	7	17	27:53	25
12. Prešov	30	4	10	16	20:55	22

Hokey

Na úvod český národní tým vyhrál prestižní duel se Slováky 3:2 po prodloužení. Ještě deset sekund před koncem třetí třetiny Česko prohrávalo, ale Martin Nečas překonal Marka Čiliaka, slovenského fantoma v brance. V prodloužení rozhodl Dmitrij Jaškin. Češi v druhém utkání MS prohráli se Švédy 2:3, když již v 8. minutě prohrávali 0:2 a v závěrečné třetině 1:3, Hýkovi se ještě čtyři minuty před koncem zápasu podařilo snížit na rozdíl jediné branky. Závěrečný nápor českých hokejistů však vyzněl naprázdno. Ani Slováckům se v druhém zápase nedařilo a poprvé v historii MS prohráli se Švýcarskem 0:2. Třetí kolo však bylo naopak pro oba týmy úspěšné:

Češi porazili Švýcarsko 5:4 po samostatných nájezdech a Slovensko Rakousko 4:2. V dalším zápase čeští hokejisté porazili Rusko 4:3 v prodloužení. Rozhodující gól si připsal David Pastrňák. Ten do zápasu nastoupil s Davidem Krejčím. Tato dvojice, hájící v NHL dresu Bostonu Bruins, přiletěla ve čtvrtek ráno z Ameriky a ukázala svoji sílu. Jejich útok s Dmitrijem Jaškinem byl u všech českých gólů. V dalších utkáních Česko porazilo Bělorusko 3:0 a Slovensko Francii 3:1, ale prohrálo se Švédskem 3:4 v prodloužení. O výhře úřadujících mistrů světa rozhodl v čase 64:18 útočník Mika Zibanejad. Slovensko se díky zisku bodu udrželo ve hře o postup do čtvrtfinále, Švédsko vede tabulku skupiny A. Pořadí ve skupině A: 1. Švédsko 14, 2. Rusko 13, 3. Česká republika 9, 4. Švýcarsko 9, 5. Slovensko 8, 6. Francie 6, 7. Rakousko 1, 8. Bělorusko 0. Ve skupině B vedou Spojené státy před Finskem, Dánskem a Kanadou. V české lize vyhrálo Brno finálovou sérií 4:1 (Jednotlivé zápasy: 1:5, 3:2, 3:2, 5:2 a 4:1.) V baráži udržel pvoligovou příslušnost Litvínov a postupují Karlovy Vary. Do druhé ligy sestupuje Jihlava a zůstává v ní Kladno. Na Slovensku vedla Banská Bystrica ve finále nad Trenčínem 3:0 na zápasy. Trenčín se však podařilo srovnat na 3:3. Rozhodující zápas v Trenčíně však vyhráli hosté 5:1 a získali titul.

863 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
(416) 533-0080

281 Danforth Ave.
Toronto, Ont
(416) 466-0330

Europeum

Institut pro evropskou politiku, pražský think-tank věnující se otázkám evropské integrace, organizuje letos v červenci již 16. ročník svého letního programu European Summer School Prague.

Partnery projektu jsou Prague College a Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy a projekt je organizován pod záštitou Zastoupení Evropské komise v České republice.

Letošní program nese název „Europe in Transition: Exploring EU's Futures“ a bude se věnovat scénářům budoucího vývoje EU a výzvám, kterým EU čelí a bude pravděpodobně čelit. Uskuteční se v termínu 14. - 24. července 2018 v Praze.

Více informací naleznete na našich webových stránkách www.essprague.eu, facebooku <https://www.facebook.com/europeansummerschool/> nebo ve videu z předloňského roku <https://www.youtube.com/watch?v=vhwprMAhL4s>.

Michaela Kaňková

Travelling Outside of Ontario?
Have You Purchased Travel Insurance?

Call us for the Best Rates

UNIGLOBE
Enterprise Travel

1221 Yonge Street, Toronto
Tel: 416 504 3800
Toll Free: 1800 825 7577
Monday - Friday: 9:00 AM - 5:00 PM

HEART OF EUROPE HOLIDAYS

email:
blanka@premiergroup.com
dianab@premiergroup.com

IATA tico.ca CLIA OR LINE INTERNATIONAL ASSOCIATION INC. 1810380

ROYAL LEPAGE Signature Realty
IND. OWNED & OPERATED BROKERAGE

R REALTOR

Rosti Brankovsky
Broker
Jedinečné služby

Jak prodat dům nebo kondo?
Rosti Brankovský, který má hodně zkušeností s prodejem, to může udělat za vás.

Jak koupit dům nebo kondo?
Když vidíte inzerát nebo nápis *Dům na prodej*, Rosti Brankovský vám ho může ukázat.

Jsem tu pro vás!
Royal Le Page, Signature Realty
Independently owned and operated brokerage
416/443-0300 - direct 416/917-2241
www.brankovsky.com * e-mail: rostib@rogers.com